

Hedda Flatø, Anne Hege Strand og
Nerina Weiss

Kompetanse- og brukervurderinger av Jeg Vet og Snakkemedbarn.no

Delrapport 3

Hedda Flatø, Anne Hege Strand og Nerina Weiss

Kompetanse- og brukervurderinger av Jeg Vet og Snakkemedbarn.no

Delrapport 3

Fafo-rapport 2022:25

Fafo-rapport 2022:25

© Fafo 2022

ISBN 978-82-324-0659-3

ISSN 2387-6859

Innhold

Forord	4
Sammendrag	5
1 Innledning	6
1.1 Problemstillinger.....	7
1.2 Bakgrunn.....	7
1.3 Metodisk tilnærming.....	8
1.4 Gangen i rapporten.....	9
2 Data og metode	10
2.1 Utvikling av spørreskjemaet.....	10
2.2 Utvalg og distribusjon.....	11
2.3 Deltakere i spørreundersøkelsen.....	12
3 Sammenhenger mellom bruk og kompetanse	14
3.1 Variabler og analysemetode.....	14
3.2 Kjennskap til og bruk av verktøyene.....	16
3.3 Opplevd kompetanse blant brukere og ikke-brukere.....	17
3.4 Målt kompetanse blant brukere og ikke-brukere.....	21
3.5 Oppsummering.....	26
4 Brukeres vurderinger	27
4.1 Opplevde virkninger av Snakkemedbarn.no.....	27
4.2 Opplevde virkninger av Jeg Vet.....	28
4.3 Vurderinger av aksept, egnethet og gjennomførbarhet.....	29
4.4 Oppsummering.....	30
5 Lederes motivasjon og initiativer	31
5.1 Lederes syn på læring om vold og overgrep.....	31
5.2 Ledelsens initiativer for bruk.....	35
5.3 Oppsummering.....	36
6 Avslutning	38
6.1 Om bruk og kompetanse.....	38
6.2 Fungerer verktøyene i praksis?.....	39
6.3 Hvem har ansvaret?.....	40
6.4 Oppsummering.....	41
7 Referanser	42
Vedlegg Spørreskjema	43

Forord

Dette er den tredje delrapporten fra prosjektet «Forskningsbasert evaluering av læringsressursene Snakkemedbarn.no og Jeg Vet», som blir utført på oppdrag av Bufdir. Rapporten beskriver resultater fra en spørreundersøkelse om kompetanse på vold og overgrep mot barn i tillegg til bruk og vurderinger av to læringsressursene. Undersøkelsen ble sendt til alle skoler og barnehager i Norge, og 1001 personer svarte på spørsmålene.

Hedda Flatø har vært ansvarlig for den kvantitative delen av prosjektet og er hovedforfatter for denne rapporten. Anne Hege Strand har vært prosjektleder og Nerina Weiss prosjektdeltaker.

Vi ønsker å takke alle deltakere i spørreundersøkelsen samt de frivillige testpersonene som ga konstruktive tilbakemeldinger på utkast til spørsmål. I Bufdir takker vi Silje Vie Solhjell, Maria Andersen Sommernes, Ingvil Kristine Thallaug Øverli og Elin Skogøy for gode diskusjoner underveis. Vi takker særlig for samarbeidet med Bufdir om å utvikle et spørsmålsbatteri for å måle ønsket kompetanse om vold og overgrep som ble benyttet i undersøkelsen. Vi ønsker også å takke referansegruppen bestående av Else-Marie Augusti, Thomas Engell, Ane H. Simonsen og Kjetil Friisø Ramborg for verdifulle innspill til spørreundersøkelsen vår.

Ved Fafo har Svein Erik Stave vært kvalitetssikrer og takkes for grundig gjennomlesing og gode kommentarer. Informasjonsavdelingen ved Fafo har ferdigstilt rapporten for publisering, og takkes for flott innsats.

Oslo, august 2022

Anne Hege Strand, prosjektleder.

Hedda Flatø

Nerina Weiss

Sammendrag

I 2015 startet Bufdir et arbeid med å utvikle to digitale læringsressurser for å forebygge og avdekke vold og overgrep mot barn og unge. Ressursene heter Snakkemedbarn.no og Jeg Vet. De er rettet mot henholdsvis voksne som jobber med barn og unge i førstelinjetjenesten i kommunene, i barnehage, grunnskole og videregående skole.

Fafo gjennomfører en følgeevaluering av de to ressursene. Evalueringen har så langt resultert i to delrapporter. Hovedmålet med denne tredje delrapporten er å undersøke virkninger av Snakkemedbarn.no og Jeg Vet. Datagrunnlaget er en spørreundersøkelse som ble sendt til alle norske barnehager og skoler i november-desember 2021. 1001 personer svarte på spørreundersøkelsen.

Hovedformålet for begge verktøyene er å styrke kompetansen om vold og overgrep mot barn og unge, og å styrke kompetansen voksne har til å samtale med barn og unge om vold og overgrep. Denne rapporten analyserer samvariasjon mellom bruk av verktøyene og slik kompetanse. I tillegg analyserer vi vurderinger ansatte i skoler og barnehager har av verktøyenes virkninger og egnethet. Til sist ser vi på skole- og barnehagelederes holdninger til og tiltak for å implementere undervisning om vold og overgrep ved egne skoler og barnehager. Dette kan gi innsikt i fremtidsutsiktene for bruk av Snakkemedbarn.no og Jeg Vet i norske barnehager og skoler.

Rapportens hovedfunn

- Bruk av Snakkemedbarn.no og/eller Jeg Vet henger sammen med høyere opplevd og målt kompetanse på hvordan voksne kan snakke med barn om omsorgssvikt, vold og overgrep.
- Dette tyder på at de som har brukt ett eller begge verktøy er tryggere enn andre på å gå inn i situasjoner der de mistenker vold og overgrep mot barn.
- Et stort flertall av brukerne mente verktøyene ga flere og bedre samtaler om vold og overgrep ved deres institusjon, og at verktøyene var akseptable, velegnet og gjennomførbare.
- Ledere ved norske skoler og barnehager er sterkt motivert for at ansatte og barn ved deres institusjoner skal lære om vold og overgrep.
- Slik motivasjon er sterkere blant ledere ved institusjoner der Snakkemedbarn.no og/eller Jeg Vet er blitt brukt enn blant andre ledere.
- De viktigste hindringene for bruk av Snakkemedbarn.no og Jeg Vet kan ha å gjøre med implementering, samhandling og institusjonell kultur. Verktøyene i seg selv får gode skussmål av den viktige målgruppen vi har undersøkt i denne delrapporten.

1 Innledning

Som del av en større satsning på forebygging av vold og overgrep mot barn og unge, startet Bufdir i 2015 arbeidet med å utvikle de to digitale læringsverktøyene Jeg Vet og Snakkemedbarn.no. Verktøyene er utviklet for å øke henholdsvis voksnes og barns kompetanse. Snakkemedbarn.no er rettet mot alle voksne som jobber med barn. Gjennom å øve seg på å snakke med en avatar, altså en digital spillfigur, er formålet at voksne skal bli tryggere på å samtale med barn i alle aldre om vold og overgrep. Jeg Vet skal bidra til å gi barn og unge kunnskap om vold, overgrep og mobbing via en digital læringsplattform med alderstilpasset undervisningsmaterieil. Verktøyet er ment å brukes i barnehager, barneskoler, ungdomsskoler og videregående skoler. Både Snakkemedbarn.no og Jeg Vet ble lansert i 2018. Implementeringen pågår fortsatt, og det pågår også et betydelig arbeid for å forbedre og endre verktøyene, særlig Jeg Vet.

På oppdrag fra Bufdir gjennomfører Fafo en følgeevaluering av de to digitale ressursene. Den første delrapporten «Jeg vet og Snakke sammen: Verktøyenes endrings-teorier» utforsket bakgrunnen for at de to verktøyene ble utviklet, og gjorde rede for problemforståelser knyttet til verktøyene, spesifisering av målgruppen og hvordan verktøyene kunne medvirke til å avdekke og forebygge vold og overgrep (Weiss & Strand, 2020). I delrapport 2, «Implementeringsarbeidet i Jeg Vet og Snakkemedbarn.no» så vi nærmere på hvordan arbeidet med å implementere de to ressursene har fungert (Weiss mfl., 2022). Et viktig funn var at verktøyene brukes lite i kommunene. Snakkemedbarn.no ble brukt i større grad enn Jeg Vet, men funnene våre tydet på at det gjenstod mye før ressursene ble tatt i bruk ute i kommunene.

I denne tredje delrapporten undersøker vi mulige virkninger av verktøyene. Til tross for at mye implementeringsarbeid gjenstår er det nyttig på dette tidspunktet å vurdere om verktøyene ser ut til å fungere etter hensikten. Vi benytter tre innfallsvinkler for å vurdere virkninger av verktøyene på grunnlag av data fra spørreundersøkelsen. For det første ser vi på sammenhenger mellom bruk av verktøyene og opplevd kompetanse på å snakke med barn om vold og overgrep. For det andre undersøker vi sammenhenger mellom bruk av verktøyene og spørsmål utviklet av Bufdir for å måle noen av de viktigste kompetansemålene for Snakkemedbarn.no. For det tredje ser vi på brukernes egne vurderinger av verktøyenes virkninger.

I tillegg til å undersøke mulige virkninger undersøker vi brukernes vurderinger av andre kvaliteter ved verktøyene, blant annet om de oppleves som velegnet og gjennomførbare. Til sist analyserer vi lederes holdninger til, og tiltak for, læring om vold og overgrep. Dette gir innsikt i potensialet for bredere bruk av verktøyene.

1.1 Problemstillinger

Formålet med rapporten er å bidra med innsikt knyttet til virkningene av de to digitale læringsressursene Jeg Vet og Snakkemedbarn.no på voksnes samtaler med barn om vold og overgrep. Dette inkluderer blant annet motivasjon, trygghet, planlegging, gjennomføring og oppfølging av slike samtaler. Vi undersøker følgende spesifikke problemstillinger:

- Henger bruk av Snakkemedbarn.no og Jeg Vet sammen med voksnes selvopplevde kompetanse på å snakke med barn om vold og overgrep?
- Henger bruk av Snakkemedbarn.no og Jeg Vet sammen med målt kompetanse på å snakke med barn om vold og overgrep?
- Tror de som har erfaring med verktøyene selv at verktøyene har virkning på skole- og barnehageansattes samtaler om vold og overgrep?
- Opplever ansatte i skoler og barnehager verktøyene som akseptable, egnede og gjennomførbare?
- I hvilken grad er skole- og barnehageledere motivert for at ansatte og barn ved deres institusjon skal lære om vold og overgrep, og er det forskjeller i slik motivasjon mellom ledere ved skoler der læringsressursene er brukt og der de ikke er brukt?
- Har skole- og barnehageledere gjort tiltak for implementering av Snakkemedbarn.no og Jeg Vet?

1.2 Bakgrunn

Bakgrunnen for og implementeringen av, verktøyene Snakkemedbarn.no og Jeg Vet er grundig beskrevet i prosjektets delrapporter 1 og 2 (Weiss & Strand, 2020; Weiss mfl., 2022). Her følger en kortfattet gjentakelse.

De to digitale læringsverktøyene inngår i et større arbeid med å forebygge og avdekke vold og overgrep, og følge opp barn og unge som har blitt utsatt for vold og overgrep. Arbeidet er forankret i flere offentlige dokumenter, blant annet i Stortingsmeldingen Forebygging og bekjempelse av vold i nære relasjoner (Meld. St. 15 (2012–2013) og den påfølgende tiltaksplanen fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, En god barndom varer livet ut (2014–2017). Også FNs Barnekonvensjon trekkes frem som et viktig dokument.

Barn og unge trenger kunnskap om seksualitet og kropp, fysisk og psykisk vold og om seksuelle overgrep, for å kunne sette grenser, forstå uakseptabelt atferd og sette ord på vold og vanskelige opplevelser (Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2014a). Barn og unge må også ha tilgang til trygge voksne som har kompetanse i å oppdage barn og unge som trenger hjelp, og som vet hvordan de følger opp barna (Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet 2014a, s. 93). Ansatte i skole og barnehager tildeles en sentral rolle i å avdekke vold og overgrep mot barn, og får også et stort ansvar for å melde fra til barnevernet.

På oppdrag av Bufdir utviklet de Regionale ressursentre om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS-ene) Snakkemedbarn.no er som en gratis og åpent tilgjengelig digital læringsressurs. Formålet med ressursen er å gi kommunalt ansatte kunnskap om å avdekke vold og overgrep gjennom samtaler med barn. Ressursen inneholder øvingsmoduler hvor voksne kan snakke med avatarer, altså

digitale barn, og på den måten øve seg på å snakke med barn om vold og overgrep (Weiss mfl., 2022). På Snakkemedbarn.no settes læringsressursen i sammenheng med andre prosesser som skal forebygge og avdekke vold og overgrep mot barn.

Jeg Vet er utviklet av Bufdir. Læringsverktøyet skal nå ut til alle barn og unge med alderstilpasset informasjon (Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2014a, s. 15) og tilby tilpasset, likeverdig og kunnskapsbasert opplæring om vold og overgrep. Verktøyet skal også bidra til å øke barn og unges bevissthet, gi dem informasjon om sine rettigheter, hvor de kan få hjelp, og hvem de kan snakke med om mobbing, vold og overgrep (Weiss mfl., 2022). Den digitale læringsressursen ligger på Salaby, Gyldendals digitale læringsunivers for barnehage og grunnskole. Ressursen ble tilgjengelig for ansatte i barnehager og skoler i 2018, og inneholder materiell som kan støtte de ansatte i å gjennomføre opplæring i, og ha dialog med barn og unge om, voldsrelaterte temaer.

Målgruppene til de to læringsverktøyene er brede og sammensatte. Som nevnt ovenfor er hovedmålgruppen til Jeg Vet alle barn og unge i Norge opp til 18 år. Snakkemedbarn.no retter seg mot voksne som jobber direkte med barn og unge. Jeg Vet har skolene og barnehager som sin arena, mens Snakkemedbarn.no retter seg mot alle kommunale ansatte. I dette prosjektet konsentrerer vi oss om bruk av verktøyene i norske skoler og barnehager.

Implementeringen av verktøyene er analysert i dette prosjektets delrapport 2 (Weiss mfl., 2022). Et hovedfunn var at de to verktøyene og særlig Jeg Vet, brukes lite i skoler og barnehager. Dette tyder på at arbeidet med implementeringen ikke har resultert i at verktøyene tas i bruk i den grad som var ønskelig fra Bufdirs side. Delrapport 2 pekte på utfordringer med implementeringen som hadde vært gjennomført så langt og la frem anbefalinger om hvordan Bufdir i samarbeid med andre aktører kan jobbe videre med implementeringen.

I denne rapporten – prosjektets delrapport 3 – undersøker vi mulige virkninger av verktøyene, sett fra perspektivet til de som jobber i norske skoler og barnehager. Både Snakkemedbarn.no og Jeg Vet har gjennomgått revideringer og oppdateringer siden de ble lansert, og dette arbeidet pågår fortsatt. I denne rapporten undersøker vi hvordan ansatte og ledere i skoler og barnehager så på verktøyene i slutten av 2021.

1.3 Metodisk tilnærming

Denne delrapporten er basert på analyser av kvantitative data fra en spørreundersøkelse sendt til alle norske barnehager og skoler høsten 2021. Målgruppen for spørreundersøkelsen var voksne som jobber i skoler og barnehager. Dataene er dermed vel egnet til å gi informasjon om virkninger av Snakkemedbarn.no, som er rettet direkte mot spørreundersøkelsens respondenter. Vi hadde ikke anledning til å gjøre en spørreundersøkelse blant barna som utgjør hovedmålgruppen for Jeg Vet. De kvalitative undersøkelsene foretatt i forkant av undersøkelsen på at bruk av Snakkemedbarn.no var betydelig mer utbredt enn bruken av Jeg Vet, vi forventet derfor få svar fra brukere av Jeg Vet. I tillegg foregikk det fortsatt betydelig revisjoner av Jeg Vet på tidspunktet da spørreundersøkelsen ble foretatt.

Vi vurderte at spørreundersøkelsen hovedsakelig ville være egnet til å vurdere brukernes syn på Snakkemedbarn.no, mens andre metoder vil være mer hensiktsmessige

for å vurdere Jeg Vet. Derfor er spørsmålene i første rekke utformet for å vurdere virkningene av Snakkemedbarn.no. Imidlertid la vi også inn spørsmål om Jeg Vet, slik at undersøkelsen gir noe informasjon basert på voksnes erfaringer med Jeg Vet.

For å analysere sammenhenger mellom bruk og ulike mål på kompetanse benyttet vi logistisk regresjon og regnet ut gjennomsnittlig marginal effekt. Vi kontrollerte for kjønn, alder, utdanning og stilling. Ellers benyttes enkle univariate eller bivariate analyser for å rapportere vurderinger av verktøyenes virkninger, aksept, egnethet og gjennomførbarhet, samt lederes holdninger til og implementeringstiltak rettet mot læring om vold og overgrep ved skolene og barnehagene.

Analysemetodene og det metodiske designet i denne studien kan ikke påvise årsakssammenhenger med sikkerhet. For å påvise årsakssammenhenger, altså om verktøyene fører til bedre kompetanse om vold og overgrep, vil det være nødvendig med studier som sammenligner utfallsmål før og etter bruk av verktøyet. Analysene i denne rapporten gir likevel en pekepinn på at det finnes en samvariasjon mellom bruk av Snakkemedbarn.no og kompetanse om vold og overgrep, og at brukerne opplever at verktøyene gir bedre og flere samtaler med barn om vold og overgrep.

1.4 Gangen i rapporten

I neste kapittel vil vi gjøre rede for data og metode som ligger til grunn for denne rapporten. I kapittel 3 utforsker vi mulige virkninger av verktøyene ved å se på sammenhenger mellom bruk av Snakkemedbarn.no og Jeg Vet på den ene siden, og kompetanse om vold, overgrep og mobbing, og å samtale med barn og unge om dette, på den andre siden. I kapittel 4 gjør vi rede for brukernes egne vurderinger av verktøyene. Vi legger spesielt vekt på deres opplevde virkninger av verktøyene og hvilket inntrykk brukerne hadde av disse. Videre antar vi at tiltak og holdninger på ledelsesnivå kan være avgjørende for hvorvidt og hvordan verktøyene tas i bruk. Dette utforsker vi nærmere i kapittel 5 før vi oppsummerer funnene våre i kapittel 6.

2 Data og metode

Høsten 2021 gjennomførte vi en spørreundersøkelse. Formålet for spørreundersøkelsen var todelt: For det første, å undersøke hvordan Snakkemedbarn.no og Jeg Vet blir brukt i norske skoler og barnehager, og for det andre å vurdere mulige virkninger av læringsverktøyene. Resultater som gjelder bruk av verktøyene, ble lagt frem i dette prosjektets delrapport 2. I denne delrapporten legger vi frem resultater som gjelder verktøyenes virkninger og respondentenes vurderinger av verktøyene. I dette kapitlet beskriver vi metoder for spørreskjema utvikling, utvalg og distribusjon, og kjennetegn ved deltakerne i undersøkelsen. Dette er også beskrevet i delrapport 2.

2.1 Utvikling av spørreskjemaet

Spørreskjemaet ble utviklet i mai-november 2021. Vi tok utgangspunkt i funn og innsikt fra de kvalitative undersøkelsene som allerede var utført som del av prosjektet, og vi samarbeidet tett med referansegruppen. Referansegruppemedlemmer fra Bufdir, RVTS RBup og NKVTS bidro med viktig innsikt i Snakkemedbarn.no og Jeg Vet, deltok i spørsmålsutvikling og bidro med spesialisert fagkunnskap om egnede metoder og spørsmålsbatterier.

I utviklingen av spørreskjemaet prioriterte vi tre, delvis motstridende, hensyn: For det første måtte spørsmålene være egnet til å måle variablene de kvalitative undersøkelsene hadde identifisert som viktige for å undersøke implementering og teste hypoteser. For det andre ønsket vi i størst mulig grad å benytte eksisterende, validerte spørsmål. For det tredje etterstrebet vi god spørsmålsteknikk med enkle, ikke ledende spørsmål og et kortfattet spørreskjema.

Ettersom verktøyene som undersøkes er nyutviklede og særnorske fant vi ikke eksisterende spørsmål som var egnet til å måle virkninger og brukervurderinger relatert til de spesifikke læringsverktøyene prosjektet undersøker. Derfor formulerte vi en rekke nye spørsmål. Dette ga god mulighet for målrettet og spesifikk tilpasning til eksisterende kunnskap og hypoteser, men begrenser sammenlignbarhet. I tillegg benyttet vi utvalgte eksisterende spørsmålsbatterier som er mer generelle, men har den fordel at de oppfyller kvalitetskriteriene innen fagfeltet psykometri, som omhandler teori og teknikker for måling av psykologiske fenomener.

Et førsteutkast til spørreskjemaet ble lagt frem på et referansegruppemøte i september 2021 og tilpasset tilbakemeldingene. Et senere utkast ble delt og diskutert med referansegruppemedlemmene via epost. Det var også løpende kontakt med oppdragsgiver og enkeltpersoner i referansegruppen angående utkast og enkeltspørsmål.

Spørreskjemaet ble pilotert gjennom grundige én-til-én-gjennomganger med 10 personer som selv jobber i skoler eller barnehager, og justert på grunnlag av tilbakemeldingene fra testpersonene.

2.2 Utvalg og distribusjon

Undersøkelsen ble sendt til 7683 skoler og barnehager. Det var ikke mulig å sende undersøkelsen direkte til et tilfeldig utvalg lærere og barnehageansatte, ettersom det ikke eksisterer kontaktinformasjon for individuelle ansatte ved norske skoler og barnehager. Spørreundersøkelsen ble i stedet distribuert til alle barnehager, grunnskoler, ungdomsskoler og videregående skoler i Norge.

Vi etablerte en liste med epost-adresser til 7683 barnehager og skoler.¹ Epost-adresser til barnehager ble hentet inn fra Barnehagefakta.no. Epost-adresser til barne- skoler og ungdomsskoler ble hentet fra Grunnskolenes Informasjonssystem. I mange tilfeller var postmottak i kommunen registrert som kontaktinformasjon for skoler eller barnehager. Da epost-adressene til postmottak for kommunene ikke er unike for hver institusjon var de ikke velegnet som kontaktmetode. Disse ble erstattet med direkte kontaktadresser eller adresse til rektor eller styrer, der det var mulig å innhente dette direkte fra institusjonens nettsider (om lag 450 adresser). Adresser til videregående skoler ble hentet fra skolenes nettsider.

Programmet Quenchtec ble brukt til å lage et elektronisk spørreskjema og distribuere undersøkelsen til de 7683 epostadressene i november 2021. Vi fikk inn meldinger om at invitasjonen til spørreundersøkelsen ikke kunne leveres til om lag 200 av epostadressene. Dette skyldes trolig beskyttelsessystemer hos de enkelte skolene/barnehagene. Dessverre kan vi ikke være sikre på at alle de øvrige epostene kom frem til rette vedkommende, da det kan hende noen er blitt automatisk lagt over i digitale søppelbokser.

I begynnelsen av eposten som ble sendt til alle adressene i listen vår ba vi om at mottaker videresendte invitasjonen til følgende ansatte ved barnehagen eller skolen: Ledere, assistenter, lærere, rådgivere, spesialpedagoger og helsesykepleiere. I eposten lå en lenke til et generisk spørreskjema som kunne brukes flere ganger. Dette var nødvendig for å gjøre det mulig å få inn svar fra flere forskjellige ansatte og ledere ved hver skole/barnehage. En betydelig ulempe ved å bruke en slik generisk lenke er at det ikke er mulig å vite hvor mange personer undersøkelsen ble viderefremidlet til ved hver skole eller barnehage.

Det er ikke mulig å beregne svarprosent og representativitet i datamaterialet, ettersom det ikke var mulig å sende undersøkelsen direkte til et tilfeldig utvalg barnehage- og skoleansatte og vi ikke kan vite hvor mange undersøkelsen ble viderefremidlet til ved hver institusjon. For å sikre at vi fikk inn nok svar for å kunne gjøre meningsfulle analyser, gikk vi inn for en strategi som hadde som formål å få så mange svar som mulig fra personer som jobber med barn i norske skoler og barnehager. I tillegg til å sende spørreskjemaet ut til alle skoler og barnehager, gjorde vi tre tiltak for å maksimere deltakelsen i spørreundersøkelsen: 1) Tre påminnelser ble sendt til alle epostadressene i utvalget. 2) Bufdir ba statsforvalterne videresende spørreundersøkelsen til skoler og barnehager i sitt område og oppfordre til deltakelse. 3) En facebook-post med lenke til spørreundersøkelsen ble lagt ut i syv Facebook-grupper for lærere og barnehageansatte.

¹ Av disse var om lag 300 videregående skoler, rundt 2300 grunnskoler (barneskoler og/eller ungdomsskoler), og rundt 5000 barnehager.

2.3 Deltakere i spørreundersøkelsen

1001 personer svarte på spørreundersøkelsen som ble sendt til 7683 skoler og barnehager. Tabell 2.1 beskriver kjennetegn ved personene som deltok i undersøkelsen. Tabellen er også gjengitt i Delrapport 2.

Omtrent halvparten av respondentene (54 prosent) jobbet i barnehage. Den største gruppen blant respondentene var barnehagestyrere. De utgjorde omtrent en tredel, 32 prosent av utvalget. Andre barnehageansatte utgjorde 22 prosent.

Litt under halvparten av de som svarte på undersøkelsen jobbet i skolen. Blant de som jobbet i skolen var den største gruppen lærere (23 prosent). Elleve prosent av respondentene jobbet som ledere i skoler, mens de resterende respondentene hadde andre stillinger i skolen (rådgiver, miljøarbeider/assistent, helsesykepleier eller annet). De fleste av de som hadde stillinger i skolen nevnte at de jobbet med småskole- eller mellomtrinnet, mens 37 prosent jobbet med barn på ungdomstrinnet og 13 prosent – 65 personer – jobbet i videregående skole.

Det var overvekt av kvinner (86 prosent) og personer i aldersgruppen 40–59 år (63 prosent) som svarte på undersøkelsen. Utdanningsnivået var høyt - 60 prosent hadde fire års høyere utdanning eller mer, og 29 prosent hadde 1–3 års høyere utdanning.

Det var betydelig variasjon mellom regionene når det gjelder antall svar. Vi fikk inn flest svar fra Vestfold og Telemark, fulgt av Viken og Vestland – nesten halvparten av respondentene jobbet i ett av disse tre fylkene. Bare 8 prosent av respondentene jobbet i Oslo.

Tabell 2.1 Deltakere i spørreundersøkelsen. n = 1001

Kjennetegn ved respondenten	Antall	%	Kjennetegn ved skolen/barnehagen	Antall	%
Stilling			Klassestrinn, flere svar mulig.		
Barnehagestyrer	320	33	1–4. klasse	232	48
Barnehagelærer/–assistent	215	22	5–7. klasse	195	40
Skoleleder	110	11	8–10. klasse	180	37
Lærer	227	23	Videregående	65	14
Rådgiver	36	4	Elever på skolen		
Miljøarbeider/assistent i skole	66	7	Færre enn 50	52	11
Helsesykepleier	11	1	50–99	60	12
Ikke undervisning	5	0,5	100–199	111	23
Kjønn			200–299	96	20
Kvinne	862	86	300–399	83	17
Mann	118	12	400 eller flere	81	17
Annet	2	0,2	Barn i barnehagen		
Vil ikke svare	19	2	Færre enn 30	108	21
Alder			30–59	209	40
Mindre enn 30 år	91	9	60–89	139	27
30–39 år	206	21	90–119	41	8
40–49 år	317	32	120 eller flere	21	4
50–59 år	312	31	Fylke		
60 år eller mer	68	7	Agder	58	6
Vil ikke svare	7	0,7	Innlandet	47	5
Høyeste fullførte utdanning			Møre og Romsdal	87	9
Ungdomsskole	3	0,3	Nordland	32	3
Videregående skole	28	3	Oslo	78	8
Fagbrev	79	8	Rogaland	52	5
Høyere utdanning 1–3 år	286	29	Vestfold og Telemark	176	18
Høyere utdanning 4 år eller mer	597	60	Troms og Finnmark	88	9
Vil ikke svare	8	0,8	Trøndelag	86	9
			Vestland	145	15
			Viken	150	15
			Vil ikke svare	2	0,2
			Offentlig eller privat		
			Offentlig	703	70
			Privat	297	30
			Vet ikke	1	0,1

3 Sammenhenger mellom bruk og kompetanse

I delrapport 1 har vi redegjort for betydningen kompetanse har for de to læringsverktøyene. Vi benytter oss av Røsdals mfl. (2019) tredelte kompetansebegrep bestående av fenomenforståelse, handlingskompetanse og samhandlingskompetanse. Heving av flere av disse formene for kompetanse er sentrale mål for begge læringsverktøyene.

Hovedformålet for Snakkemedbarn.no er å styrke voksnes handlingskompetanse i å snakke med barn om omsorgssvikt, vold og overgrep. Et underliggende mål er å øke de voksnes fenomenforståelse, altså deres kunnskap om ulike typer vold og overgrep, om tegn på vold og overgrep, og om konsekvenser av vold og overgrep. For å vurdere virkningen av Snakkemedbarn.no er det derfor relevant å undersøke om bruk av verktøyet henger sammen med slik kompetanse.

Hovedformålet med Jeg Vet er å styrke barns fenomenforståelse, altså deres forståelse av hva vold og overgrep er. Barn skal få verktøy til å forstå det som skjer og et vokabular for å kunne gi uttrykk for vold og overgrep man selv opplever eller er vitne til. Barn skal også få handlingskompetanse i betydning av å vite hvor og hvordan de kan be om hjelp. Vi hadde ikke mulighet til å måle dette direkte i undersøkelsen det rapporteres fra her, ettersom spørreundersøkelsen ikke ble distribuert til barn. Imidlertid var Jeg Vet og Snakkemedbarn.no i utgangspunktet ment å fungere som komplementære verktøy (se delrapport 1). Det kan antas at voksne ved å benytte Jeg Vet sammen med barn også kan styrke sin egen fenomenforståelse og til en viss grad også handlingskompetanse.

I dette kapitlet analyserer vi sammenhenger mellom bruk av Snakkemedbarn.no og Jeg Vet på den ene siden, og på den andre siden kompetanse om vold, overgrep og mobbing, og å kunne samtale med barn og unge om dette.

Resultatene viser høyere opplevd og målt kompetanse blant de som har brukt Snakkemedbarn.no og/eller Jeg Vet enn hos de som ikke har brukt noen av verktøyene, når utdanning, stilling, alder og kjønn holdes likt. Dette indikerer en positiv sammenheng mellom bruk av verktøyene og kompetanse. Det vi derimot ikke kan si noe om, er hvorvidt denne sammenhengen skyldes at verktøyene gir økt kompetanse, eller om personer med kjennskap og kompetanse om vold og overgrep er mer tilbøyelige å bruke verktøyene.

3.1 Variabler og analysemetode

Når vi ser på sammenhengen mellom bruken av verktøy og kompetanse skiller vi mellom de som ikke har brukt noen av verktøyene, de som bare har brukt Snakkemedbarn.no, bare har brukt Jeg Vet, og de som har brukt begge verktøyene.

Videre skiller vi mellom to mål på kompetanse. For det første, brukernes egen opplevelse av sin egen kompetanse og trygghet når det gjelder å snakke med barn om omsorgssvikt, vold eller overgrep. Dette kan være verdifullt i seg selv. Egenopplevd kompetanse anses som positivt med tanke på sannsynlighet for at voksne vil tørre å ta samtaler med barn og unge om disse temaene, og klare å håndtere det som eventuelt kommer frem.

Samtidig er det ikke sikkert at personer som tror de har god kompetanse faktisk har det. Vi undersøker derfor for det andre kompetanse målt ved bruk av et sett med spørsmål utviklet i samarbeid med Bufdir spesielt for denne undersøkelsen.

Vi brukte logistisk regresjon for å vurdere sammenheng mellom kompetanse og bruk av læringsverktøyene. Vi kontrollerte for nøkkelvariabler som kan forstyrre resultatene fordi de kan ha sammenheng med både kompetanse og bruk av verktøyene: Utdanning, stilling, kjønn og aldersgruppe.

Den vanlige presentasjonsformen for resultater fra regresjonsanalyser er i tabellform. Dette mener vi er lite hensiktsmessig i dette tilfellet, da tolkning av logistiske regresjonskoeffisienter krever mye kunnskap om statistisk metode. I stedet presenteres resultatene i figurer der vi viser såkalt predikert sannsynlighet og gjennomsnittlig marginal effekt (Long & Mustillo, 2018).

Predikert sannsynlighet regnes ut på grunnlag av regresjonskoeffisientene og viser hva den gjennomsnittlige sannsynligheten for å gi et visst svar ville ha vært i ulike situasjoner: Dersom ingen hadde brukt noen av verktøyene, dersom alle hadde brukt Snakkemedbarn.no alene, dersom alle hadde brukt Jeg Vet alene, og dersom alle hadde brukt begge verktøyene, samtidig som alle hadde gjennomsnittlig utdanning, stilling, alder og kjønn. Predikert sannsynlighet på 0 betyr «helt sikkert ikke», mens 1 betyr «helt sikkert»,.

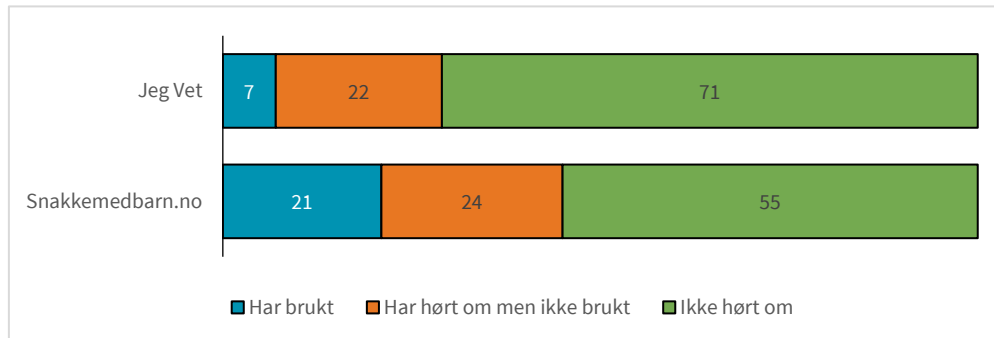
Gjennomsnittlig marginal effekt er det samme som forskjellen i predikert sannsynlighet mellom hver av brukergruppene, og de som ikke har brukt noen av verktøyene. For eksempel defineres den gjennomsnittlige marginale effekten av Snakkemedbarn.no som differansen mellom gjennomsnittlig sannsynlighet dersom alle brukte Snakkemedbarn.no, og dersom ingen brukte noen av verktøyene. I tillegg estimeres konfidensintervaller for de marginale effektene. Konfidensintervallet gir grensene for hva som anses som statistisk signifikant forskjell fra gjennomsnittet. I denne rapporten setter vi grensen strengt, til 95 prosent. Analyseprogrammet Stata ble benyttet for å utføre logistiske regresjonsanalyser og regne ut predikerte sannsynligheter og marginale effekter.

Vi kan ikke med sikkerhet påvise årsakssammenhenger mellom bruk og kompetanse. Det kan hende at de som i utgangspunktet hadde høyere kompetanse i, interesse og/eller motivasjon for å snakke med barn om vold og overgrep er mer tilbøyelige til å benytte verktøyene. Om dette er tilfellet er observerte effekter spuriøse – det vil si at sammenhengen skyldes bakenforliggende variabler, og ikke bruken av verktøyet i seg selv. Det kan hende det blir mulig å undersøke årsakssammenhenger i fremtiden ved å sammenligne respondenters opplevde eller målte kompetanse både før og etter at de har brukt verktøyene, men dette har vi dessverre ikke hatt anledning til å gjøre i dette prosjektet.

3.2 Kjennskap til og bruk av verktøyene

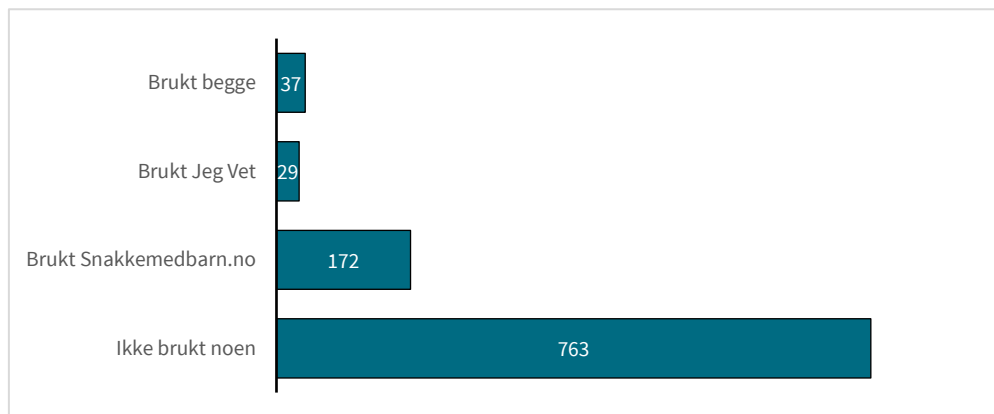
Kjennskapet til de to verktøyene var ganske lav. Av de totalt 1001 respondentene i spørreundersøkelsen svarte i underkant av halvparten (45 prosent) at de kjente til Snakkemedbarn.no, mens 21 prosent hadde brukt Snakkemedbarn.no. 55 prosent hadde ikke hørt om Snakkemedbarn.no. 29 prosent hadde hørt om Jeg Vet, mens bare syv prosent hadde brukt Jeg Vet sammen med barn. 71 prosent hadde ikke hørt om Jeg Vet.

Figur 3.1 Andel respondenter som hadde hørt om og brukt Snakkemedbarn.no og Jeg Vet. Prosent, n=1001.

I dette kapittelet analyserer vi forskjeller mellom de som har brukt og ikke har brukt verktøyene. Til sammen 209 respondenter hadde brukt Snakkemedbarn.no. 172 av disse hadde brukt verktøyet alene, mens 37 hadde brukt både Snakkemedbarn.no og Jeg Vet. Til sammen 66 respondenter hadde brukt Jeg Vet. Blant disse hadde 29 brukt verktøyet alene, mens flertallet i tillegg hadde brukt Snakkemedbarn.no.

Figur 3.2 Antall respondenter som hadde brukt begge verktøyene, ett av dem, eller ingen av verktøyene. n=1001.

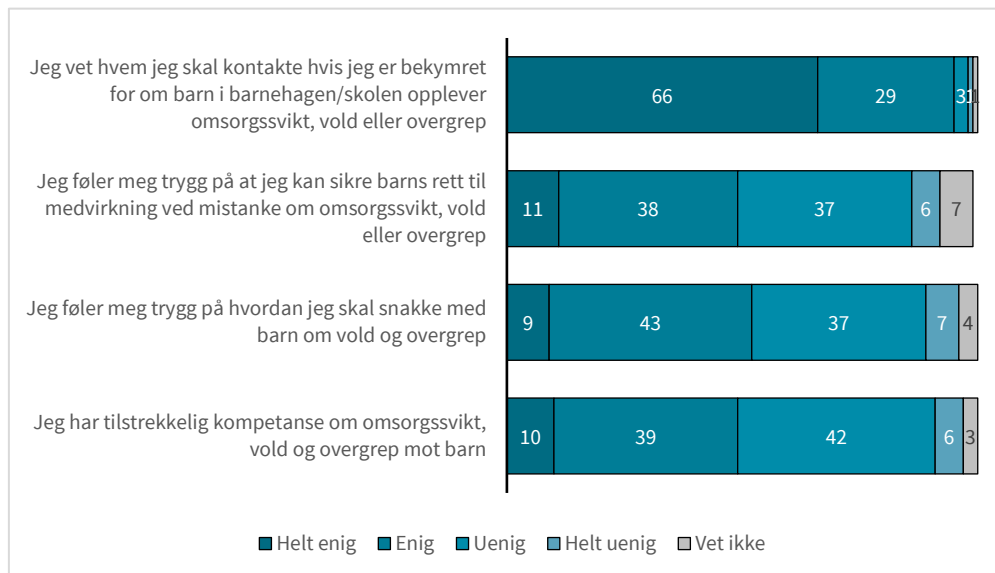
Bruk av verktøyene er beskrevet mer inngående i delrapport 2. Det er verd å legge merke til at det var flest barnehagestyrere som rapporterte at de hadde brukt ett av, eller begge verktøyene. 111 av de 209 som hadde brukt Snakkemedbarn.no var barnehageledere. 49 av de som hadde brukt Snakkemedbarn.no jobbet i skolen i andre stillinger enn som ledere, mens 29 av de som hadde brukt Snakkemedbarn.no var ansatte (ikke ledere) i barnehage. 20 av de som hadde brukt Snakkemedbarn.no var skoleledere. Blant de 66 som hadde brukt Jeg Vet var 28 barnehagestyrere, 19 ansatte i skolen, 12 barnehageansatte og 7 skoleledere.

Ettersom det totale antallet brukere av Jeg Vet var svært lavt skal det mye til for at forskjeller i kompetanse mellom brukere og ikke-brukere blir statistisk signifikante. I denne rapporten rapporterer vi bare resultater som signifikante hvis det er 95 prosent sannsynlighet eller mer for at de skyldes faktiske forskjeller mellom grupper og ikke er oppstått ved en tilfeldighet. Med små grupper må forskjeller være svært store og/eller entydige for å bli ansett som statistisk signifikante etter dette kriteriet.

3.3 Opplevd kompetanse blant brukere og ikke-brukere

Opplevd kompetanse ble målt ved at respondentene tok stilling til fire påstander som gjaldt egen kompetanse, trygghet på å snakke med barn, trygghet i å sikre barns rettigheter og kompetanse om hvem man skal kontakte ved bekymring for om barn opplever omsorgssvikt, vold og overgrep. Påstandene er ment å reflektere opplevd fenomenforståelse, handlingskompetanse og henvisningskompetanse (Røsdal mfl., 2019). Spørsmålene og den totale fordelingen av svar er rapportert i Figur 3.3.

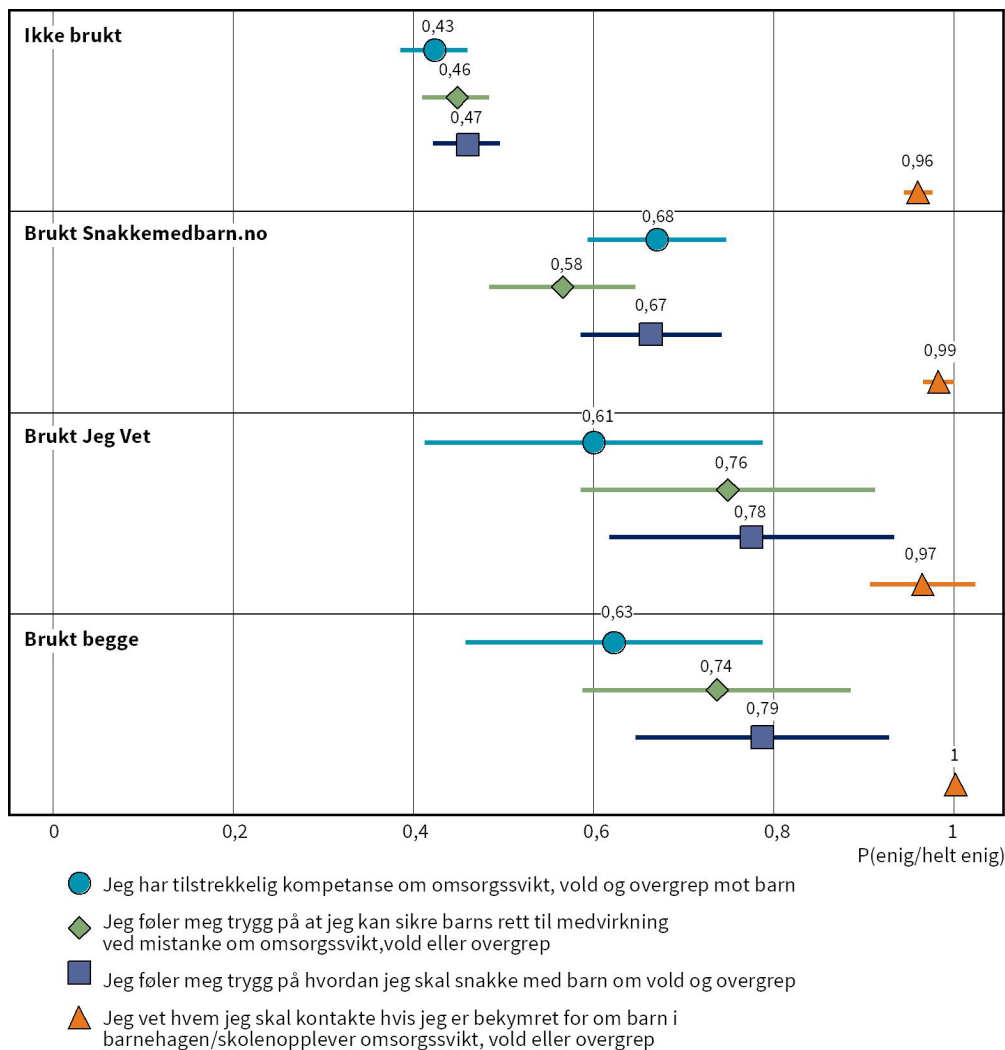
Figur 3.3 Indikatorer for opplevd kompetanse. Spørsmål n = 1001)

Vi benyttet logistisk regresjon for å estimere log odds for å si seg enig/helt enig heller enn uenig/helt uenig/vet ikke mens kontrollvariablene ble holdt konstant, for hver av påstandene som måler opplevd kompetanse. Vi regnet deretter ut predikert sannsynlighet og gjennomsnittlig marginal effekt på grunnlag av regresjonskoeffisientene.

Figur 3.4 viser predikert sannsynlighet for å si seg enig eller helt enig i påstandene dersom man ikke har brukt noen av verktøyene; ved bruk av bare Snakkemedbarn.no eller bare Jeg Vet; og ved bruk av begge verktøyene. Tallene over markørene i Figur 3.4 viser den estimerte sannsynligheten. Strekene som går gjennom markørene viser konfidensintervallet, det vil si området det er mer enn 95 prosent sannsynlig at verdien ville være under ulike forutsetninger.

Figur 3.4 Predikert sannsynlighet for å si seg enig eller helt enig i hver påstand, for ikke-brukere og tre kategorier av brukere. 95 prosent konfidensintervall.

Hovedfunn i Figur 3.4

Figuren tyder på høyere opplevd kompetanse både for de som har brukt Snakkemedbarn.no og/eller Jeg Vet (både de som bare har brukt Snakkemedbarn.no, bare har brukt Jeg Vet, og har brukt begge verktøyene), sammenlignet med de som ikke har brukt noen av verktøyene. Det ser av figuren ut til at predikert sannsynlighet for å si seg enig eller helt enig i alle påstandene er lavere dersom ingen av verktøyene er brukt, enn dersom ett eller begge verktøyene er brukt.

Figur 3.4 viser at predikert sannsynlighet for å være enig i påstanden «Jeg har tilstrekkelig kompetanse om omsorgssvikt, vold og overgrep mot barn» dersom ingen hadde brukt noen av verktøyene, er 0,43. Det vil si at dersom ingen av respondentene hadde brukt verktøyene, ville 43 prosent pluss/minus konfidensintervallet vært enig eller helt enig i at de har tilstrekkelig kompetanse om omsorgssvikt, vold og overgrep mot barn. Hvis alle hadde brukt bare Snakkemedbarn.no ville 68 prosent vært enige i

påstanden, hvis alle hadde brukt bare Jeg Vet ville 61 prosent vært enige, og hvis alle hadde brukt begge verktøyene ville 63 prosent vært enige. Dette går frem av tallene over de sirkelformede markørene i Figur 3.4.

Når deg gjelder påstanden «Jeg føler meg trygg på at jeg kan sikre barns rett til medvirkning ved mistanke om vold, omsorgssvikt eller overgrep» er sannsynligheten 0,43 uten bruk av noen verktøy, 0,58 ved bruk av bare Snakkemedbarn.no, 0,76 ved bruk av bare Jeg Vet, og 0,74 ved bruk av begge verktøyene.

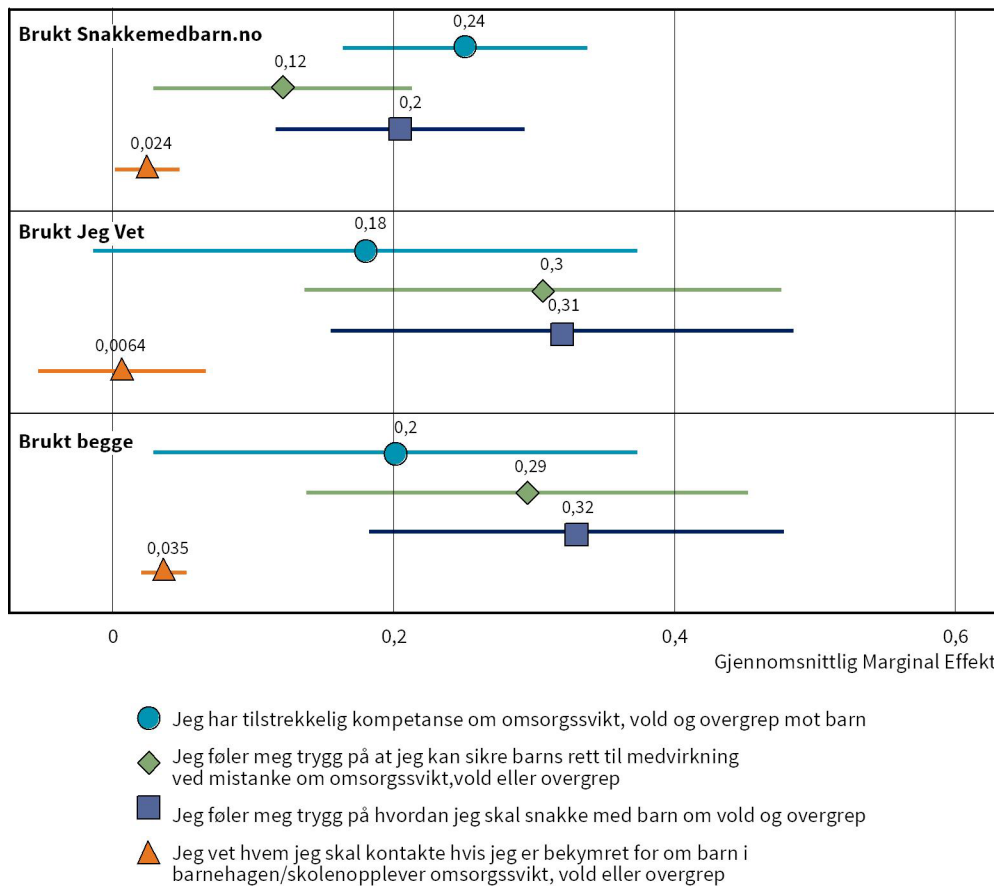
Sannsynligheten for å være enig i påstanden «Jeg føler meg trygg på hvordan jeg kan snakke med barn om vold og overgrep» er 0,47 uten bruk av noen verktøy, 0,67 ved bruk av bare Snakkemedbarn.no, 0,78 ved bruk av bare Jeg Vet og 0,79 ved bruk av begge verktøyene.

Tallene over den trekantede markøren skiller seg ut fordi alle er svært høye. Det betyr at nesten alle respondentene var enige eller helt enige i påstanden «Jeg vet hvem jeg skal kontakte hvis jeg er bekymret for om barn i barnehagen/skolen opplever omsorgssvikt, vold eller overgrep». Dersom ingen hadde brukt verktøyene estimerer vi at 96 prosent ville sagt seg enig i dette, dersom alle hadde brukt Snakke ville 99 prosent være enig, 97 prosent dersom alle hadde brukt Jeg Vet, og alle dersom alle hadde brukt begge verktøyene.

Selv om mønsteret i Figur 3.4 tyder på høyere opplevd kompetanse blant de som har brukt Snakkemedbarn.no og/eller Jeg Vet er det ikke sikkert at forskjellene er statistisk signifikante. Slike forskjeller kan oppstå tilfeldig, særlig når man har å gjøre med små grupper. For å undersøke om forskjellene er statistisk signifikante eller ikke regnet vi ut gjennomsnittlig marginal effekt (GME). Resultatene er presentert i Figur 3.4.

Figur 3.5 viser gjennomsnittlig marginal effekt fra hver av brukerkategoriene på de ulike påstandene om opplevd kompetanse. Estimatet for GME er det samme som differansene i predikert sannsynlighet. Dersom linjen for konfidensintervall krysser 0 betyr det at differansen ikke er statistisk signifikant, det vil si at det er mindre enn 95 prosent sannsynlig at det faktisk er en forskjell dersom folk bruker verktøyene sammenlignet med om ingen gjør det. Mange av forskjellene i predikert sannsynlighet for å rapportere opplevd kompetanse er statistisk signifikante.

Figur 3.5 Gjennomsnittlig marginal effekt av bruk på predikert sannsynlighet for å være enig eller helt enig i hver påstand. 95 prosent konfidensintervall.

Hovedfunn i Figur 3.5

Figur 3.5 tyder på at de som bruker både Snakkemedbarn.no og Jeg Vet i større grad enn andre føler at de har god fenomenforståelse, handlingskompetanse og henvisningskompetanse når det gjelder vold og overgrep mot barn.

- Bruk av bare Snakkemedbarn.no hadde signifikant gjennomsnittlig marginal effekt på alle målene for opplevd kompetanse. Det betyr at sannsynligheten for å si seg enig i alle målene på opplevd kompetanse var signifikant høyere dersom man bruker Snakkemedbarn.no enn om man ikke bruker noen av verktøyene.

- Gjennomsnittlig marginal effekt av å bruke Jeg Vet alene var signifikant for to av påstandene, nemlig «Jeg føler meg trygg på hvordan jeg skal snakke med barn om vold og overgrep» og «Jeg føler meg trygg på at jeg kan sikre barns rett til medvirkning ved mistanke om omsorgssvikt, vold eller overgrep». Ettersom dette er regnet ut fra en gruppe på bare 29 personer skulle det svært mye til for å finne signifikante effekter av bruk av Jeg Vet alene.

- Gjennomsnittlige marginal effekt av å bruke begge verktøyene sammen gir signifikant høyere sannsynlighet for å være enig i alle påstandene om opplevd kompetanse. Dette til tross for at også de som hadde brukt begge verktøyene utgjorde en liten gruppe, på bare 37 personer.

Tallet 0,24 over den sirkelformede markøren øverst i Figur 3.5 at predikert sannsynlighet for å si seg enig i påstanden «Jeg har tilstrekkelig kompetanse om omsorgssvikt, vold og overgrep mot barn» er 24 prosentpoeng høyere (pluss/minus konfidensintervallet) dersom alle hadde brukt Snakkemedbarn.no enn dersom ingen hadde brukt noen av verktøyene. Sannsynligheten for å si seg trygg på at man kan sikre barns medvirkning ved mistanke er 12 prosentpoeng høyere, mens sannsynligheten for å si seg trygg på at man vet hvordan man kan snakke med barn om disse temaene er 20 prosentpoeng høyere ved bruk av bare Snakkemedbarn.no enn uten bruk av noen verktøy. Tallet 0,024 over trekantmarkøren viser at det er en svært liten forskjell i sannsynlighet for å være enig i at man føler seg trygg på hvem man kan kontakte ved bekymring – sannsynligheten er bare 2,4 prosentpoeng høyere ved bruk av Snakkemedbarn.no enn uten bruk av noen verktøy, men den er så vidt signifikant ettersom konfidensintervallet akkurat ikke går over null. Det er ikke rart at GME for denne påstanden er liten, ettersom nesten alle svarte det samme på spørsmålet.

Bruk av Jeg Vet hadde ikke signifikant gjennomsnittlig marginal effekt på påstanden om tilstrekkelig kompetanse eller trygghet når det gjelder hvem man kan kontakte ved bekymring. Det ser man av at konfidensintervallet – markert med streken som går gjennom den sirkelformede og den trekantede markøren i kategorien «brukt Jeg Vet» - krysser 0. Tallene 0,3 og 0,31 over den rombefulde og den firkantede markøren i kategorien «brukt Jeg Vet» viser at 30 og 31 prosentpoeng flere (pluss/minus konfidensintervallet) ville ha sagt seg enige i påstandene dersom alle hadde brukt bare Jeg Vet, enn dersom ingen hadde brukt noen av verktøyene.

Bruk av begge verktøyene har også signifikant gjennomsnittlig marginal effekt på alle målene. Sannsynligheten for å si seg enig eller helt enig i hver av indikatorene for opplevd kompetanse er henholdsvis 20 prosentpoeng, 29 prosentpoeng, 32 prosentpoeng og 3,2 prosentpoeng høyere dersom alle hadde brukt begge verktøyene enn dersom ingen hadde brukt noen av dem (pluss/minus konfidensintervallene).

3.4 Målt kompetanse blant brukere og ikke-brukere

Det er ikke nødvendigvis samsvar mellom egenopplevd kompetanse og faktisk kompetanse. Bufdir utviklet i samarbeid med Fafo et sett med fem spørsmål ment å måle faktisk kompetanse. Vi tok utgangspunkt i noen av de mest sentrale målsettingene ved Snakkemedbarn.no i utformingen av spørsmålene. For alle spørsmålene er det slik at det er ett svar som beskriver et valg eller handling som er sentralt for målsettingen med Snakkemedbarn.no. De øvrige svaralternativene er ikke nødvendigvis feil, men representerer noe annet enn det som er formålet med opplæringsprogrammet. Bufdir anser at dersom Snakkemedbarn.no har fungert etter hensikten bør det være en sterkere tendens til å velge det ønskede svaret blant de som har benyttet verktøyet enn blant andre.

Respondentene ble bedt om å svare på spørsmål relatert til en hypotetisk situasjon. Indikatorene og fordelingen av svar er fremstilt i tabell 3.2. Fra Bufdirs synspunkt er det ønskelig at de som har benyttet Snakkemedbarn.no skal ha lavere terskel for å ta samtaler med barn man mistenker at opplever noe vanskelig, med andre ord ha ekstra sterk tendens til å velge svaralternativet «Jeg tar en samtale med barnet det gjelder» på spørsmål 1 (omtalt som «Test 1» i tabell 3.2). Det er ønskelig at de på

spørsmålet om hva som bør være det viktigste målet i den første samtalen med barnet (Test 2) skal ha høyere tendens til å velge alternativet «å utforske det som har vekket min bekymring» enn andre, og at de vet at det er ønskelig å stille åpne spørsmål i slike samtaler (Test 3). Videre er det ønskelig at bruk av Snakkemedbarn.no skal få flere til å håndtere situasjoner der barn er uvillige til å snakke uten å legge press på barnet eller ha lav terskel for å overlate ansvaret til andre, men i stedet starte en hyggelig aktivitet for å bygge tillit før samtalen gjenopptas (Test 4).

Til sist er det ønskelig at Snakkemedbarn.no inspirerer til å overholde informasjonsplikten overfor barnet dersom saken må tas videre, dette er ment å fanges opp i Test 5. Dette spørsmålet var det som i størst grad ble oppfattet som problematisk av testpersonene, da mange mente det kunne virke skremmende for barn å fortelle at man vil involvere barnevernet. Selv om det etter Bufdirs syn ville være ideelt om de som har brukt Snakkemedbarn.no har sterkere tendens til å informere om barnevernet anses det også som positivt om de begrenser informasjonen til å fortelle at de må snakke med andre voksne – det viktigste er at de har økt forståelse for at man ikke kan avslutte uten å fortelle barnet at saken vil bli tatt videre.

Spørsmålene i tabell 3.2 er utviklet av eksperter i Bufdir som har god kjennskap til Snakkemedbarn.no og god forståelse for hva slags kompetanse verktøyet hovedsakelig har som formål å fremme. Videre er de testet av personer som selv jobber i norske skoler og barnehager. Derfor mener vi at spørsmålene dekker de viktigste målsettingene for Snakkemedbarn.no. Likevel tyder resultatene på at det kan være hensiktsmessig med justeringer og forbedringer dersom en lignende studie skal gjøres i fremtiden.

Spørsmålene kan skape såkalte ekkokamre ved at formuleringene i seg selv kan legge opp til ønsket svar. Av fordelingen i tabell 3.2. går det frem at det er begrenset spredning i svarene. Spesielt gjelder dette Test 2, der 86 prosent svarer – «å utforske det som har vekket min bekymring» - på spørsmål om hva som bør være det viktigste målet i første samtale med barnet. Når nesten alle gir samme svar er det lite hensiktsmessig å benytte testen til å forsøke å identifisere forskjeller mellom grupper. Test 5 er spesielt problematisk ettersom det som nevnt ovenfor, er to svar som kan tolkes som ønskelige. Dersom spørsmålene skal brukes videre bør det gjøres ytterligere forsøk på å utforme svar-alternativer slik at det ikke er åpenbart hvilket svar som er ønskelig og slik at bare ett av alternativene tydelig reflekterer en av målsettingene med verktøyet.

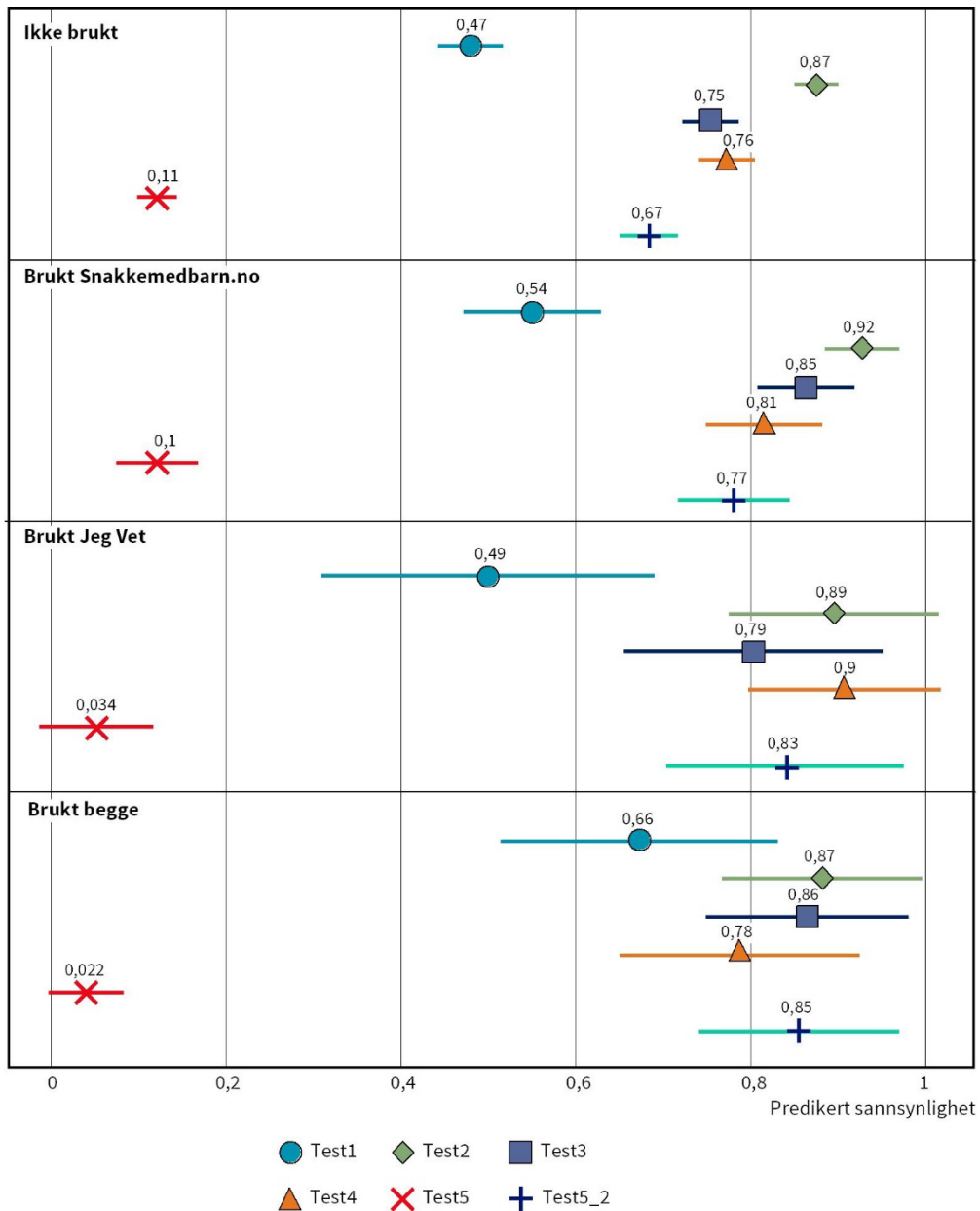
Til tross for utfordringene representerer spørsmålene om faktisk kompetanse en ny og praksis-nær måte å måle noe vi har lite informasjon om fra før, nemlig faktisk kompetanse i å snakke med barn og ungdom om vold og overgrep. Våre analyser av spørsmålene gir resultater som er verdifulle for å vurdere mulige virkninger av Snakkemedbarn.no og Jeg Vet.

Tabell 3.1 Indikatorer for målt kompetanse. Se for deg at et barn du jobber med har det vanskelig. Barnet det gjelder er mellom 5 og 17 år. Vi ber om at du velger hva du ville gjort i denne situasjonen. Velg det svaralternativet som ville være din førsteprioritet. n = 1001

Spørsmål	Prosent
Du blir bekymret for hvordan barnet har det. Hvordan går du frem? (Test 1)	
Jeg melder fra til min overordnede	34
Jeg drøfter saken med barnevernet	17
Jeg tar en samtale med barnet det gjelder	49
Vet ikke	0
Du bestemmer deg etter hvert for å ta en samtale med barnet. Hva er ditt viktigste mål i den første samtalen med barnet om dette? (Test 2)	
Å utforske det som har vekket min bekymring	86
Å bekrefte eller avkrefte min hypotese om hvorfor barnet har det vanskelig	9
Å avklare hvem som skal følge opp barnet videre	4
Vet ikke	1
Hvordan vil du stille spørsmål i samtalen med barnet? (Test 3)	
Forteller barnet hva jeg tror har skjedd og spør om det stemmer	1
Stille åpne spørsmål	76
La barnet lede samtalen	21
Vet ikke	1
Dersom barnet ikke vil snakke om det som bekymrer deg, hva bør du gjøre? (Test 4)	
Avslutt og be din leder om å overta oppfølgingen av saken	10
Forklar barnet hvorfor det er viktig å avklare bekymringen	11
Start en hyggelig aktivitet sammen med barnet før du gjenopptar samtalen	75
Vet ikke	4
Barnet har fortalt om noe som er så alvorlig at du vet du må melde fra. Hva gjør du? (Test 5)	
Forklarer barnet hva barnevernet er og at de må få vite om saken	11
Forklarer barnet at jeg må snakke med noen andre voksne om saken	70
Nevner ikke for barnet at jeg skal snakke med andre om saken	16
Vet ikke	3

Vi benyttet igjen logistisk regresjon og estimerte log odds for å velge det ønskelige svaralternativet for hvert av kompetansespørsmålene. Figur 3.6 viser predikert sannsynlighet og gjennomsnittlig marginal effekt fra bruk av Snakkemedbarn.no, Jeg Vet eller begge verktøy, på sannsynlighet for å velge hvert av de ønskede svaralternativene.

Figur 3.6 Predikert sannsynlighet for å velge foretrukne svar på kompetansespørsmål, for ikke-brukere og tre kategorier av brukere. 95% konfidensintervall.

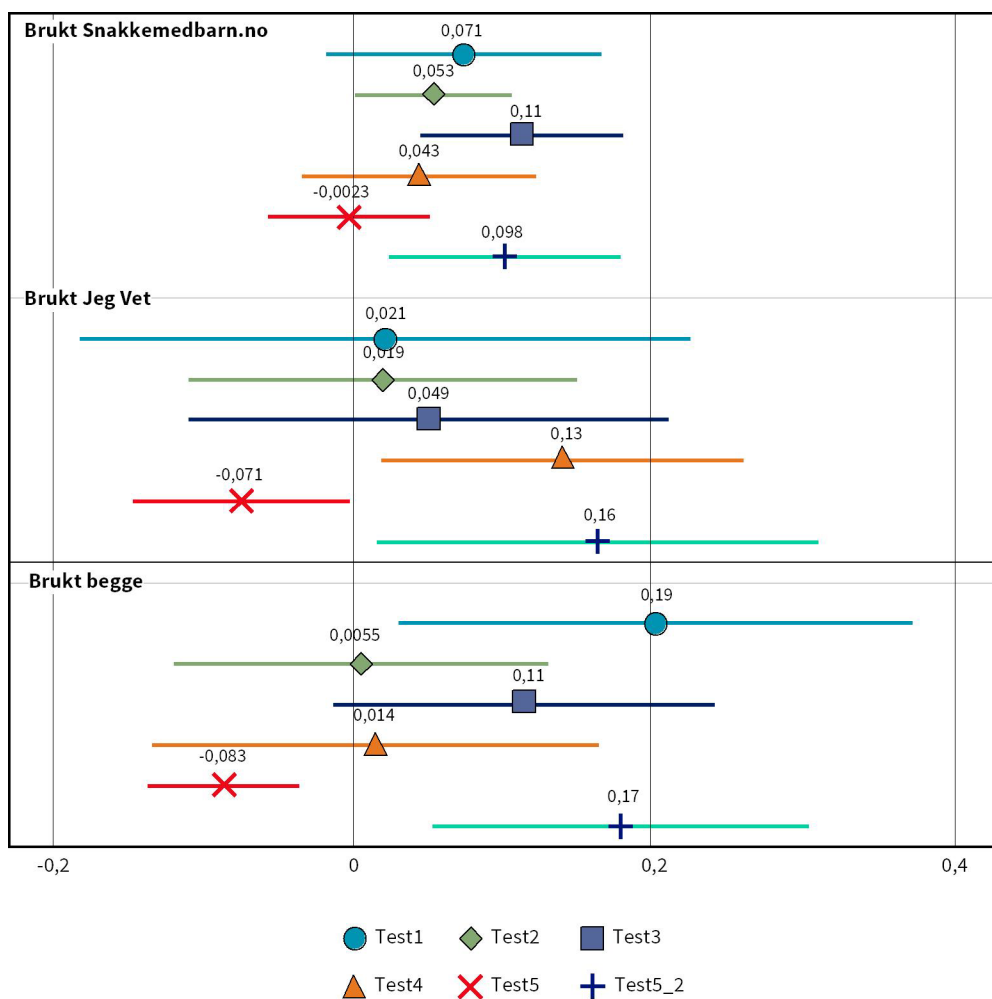
Hovedfunn i figur 3.6

Figur 3.6 viser at sannsynligheten for å velge å ta en samtale med barnet det gjelder lå rundt 50 prosent både for ikke-brukere og brukere av Snakkemedbarn.no og/eller Jeg Vet (Test 1 i figuren, markert med sirkel). Predikert sannsynlighet var høy i alle grupper for å rapportere at formålet med bekymringssamtaler bør være utforskende (Test 2, rombe), at man bør bruke åpne spørsmål (Test 3, firkant) og håndtere uvilje ved å bygge tillit og fortsette å prøve (Test 4, trekant).

For spørsmål 5 analyserte vi sannsynlighet for å velge hvert av de to ønskelige alternativene. Både blant brukere og ikke-brukere var det svært lav sannsynlighet for å velge å informere om barnevernet (Test 5, markert med kryss), men høy sannsynlighet for å informere på

mer indirekte vis om at man skal diskutere saken med andre voksne (Test 5_2, markert med kors). Dette tyder på at det er få som vil velge den måten å håndtere informasjonsplikten på som Bufdir mente ville være ideell. Likevel valgte de fleste det andre alternativet som Bufdir også anså som akseptabelt - nemlig å forklare at man må fortelle om saken til en annen voksen, uten å nevne barnevernet (test 5_2).

Figur 3.7 Gjennomsnittlig marginal effekt av bruk på sannsynlighet for å velge ønskede svar. 95% konfidensintervall.

Hovedfunn i Figur 3.7

Figur 3.7 viser at flere signifikante forskjeller mellom brukere og ikke-brukere når det gjelder målt kompetanse.

- Bruk av Snakkemedbarn.no alene gir signifikant høyere sannsynlighet for å ha en utforskende tilnærming (Test 2, rombe), stille åpne spørsmål (Test 3, firkant) og informere om at man må diskutere saken med andre voksne (Test 5_2, kors), sammenlignet med hva sannsynligheten ville vært dersom ingen av verktøyene ble brukt.

- De som hadde brukt bare Jeg Vet hadde signifikant høyere sannsynlighet enn ikke-brukere for å oppgi det ønskede svaret på spørsmål om hvordan håndtere barn som ikke ønsker å snakke (Test 4), og for å svare at man vil informere barnet om at saken tas videre med andre

voksne (Test 5_2). Dette til tross for at kompetansemålene er utformet med utgangspunkt i målsettingene for Snakkemedbarn.no, ikke Jeg Vet.

- Bruk av Snakkemedbarn.no sammen med Jeg Vet gir signifikant høyere sannsynlighet for å velge å ta vanskelige samtaler med barn (Test 1, sirkel), og informere om at man må snakke med andre voksne (Test 5_2, kors), men signifikant lavere sannsynlighet for å velge å informere om Barnevernet (Test 5, kryss). Som nevnt er dette trolig fordi denne gruppen har høyere tendens til å velge formuleringen om «andre voksne» i stedet for å nevne Barnevernet.

3.5 Oppsummering

Dette kapitlet har vist at bruk av Snakkemedbarn.no – både alene og i kombinasjon med Jeg Vet - henger sammen med signifikant høyere egenopplevd kompetanse på hvordan voksne kan snakke med barn om omsorgssvikt, vold og overgrep. Bruk av verktøyet har også signifikant positiv sammenheng med flere kompetansemål utarbeidet av Bufdir i samarbeid med Fafo.

Vi finner også signifikant positive sammenhenger mellom bruk av Jeg Vet og flere av indikatorene for opplevd og målt kompetanse, til tross for at svært få av respondentene i undersøkelsen hadde brukt Jeg Vet alene og at dette ikke er hovedformålet med verktøyet. Dette tyder på at Jeg Vet også kan være fordelaktig for voksnes kompetanse og bidra til denne målsettingen.

Det er dessverre ikke mulig med dataene og metoden vi hadde tilgjengelig i denne delen av prosjektet å påvise årsakssammenhenger med sikkerhet. Det kan hende at høyere sannsynlighet for å uttrykke høy selvopplevd eller målt kompetanse dersom alle hadde brukt Snakkemedbarn.no og/eller Jeg Vet, sammenlignet med sannsynligheten dersom ingen hadde brukt dette, skyldes spuriøse effekter, det vil si høyere eksisterende kunnskap, interesse og motivasjon blant de som velger å bruke verktøyet. For å påvise årsakssammenhenger er det behov for å innhente data både før og etter bruk og/eller randomisere fordelingen av brukere og ikke-brukere. Like fullt viser resultatene at bruk av verktøyene samvarierer med både opplevd og målt kompetanse. De som har brukt ett eller begge verktøy er tryggere enn andre på å gå inn i situasjoner der de mistenker vold og overgrep mot barn.

4 Brukeres vurderinger

I kapittel 3 vurderte vi sammenhenger mellom bruk av Snakkemedbarn.no og Jeg Vet og ulike kompetansemål. En annen tilnærming er å spørre brukere hva slags virkninger de selv mener verktøyene har. I spørreundersøkelsen hadde vi med spørsmål om opplevde virkninger. Disse var formulert som påstander som de som hadde brukt verktøyene ble bedt om å ta stilling til. Flertallet av de som hadde benytte både Snakkemedbarn.no og Jeg Vet mente at verktøyene ga bedre trygghet i, kompetanse om, planlegging av og håndtering av samtaler med barn om vold og overgrep, i tillegg til flere samtaler med barn og kolleger om vold og overgrep.

4.1 Opplevde virkninger av Snakkemedbarn.no

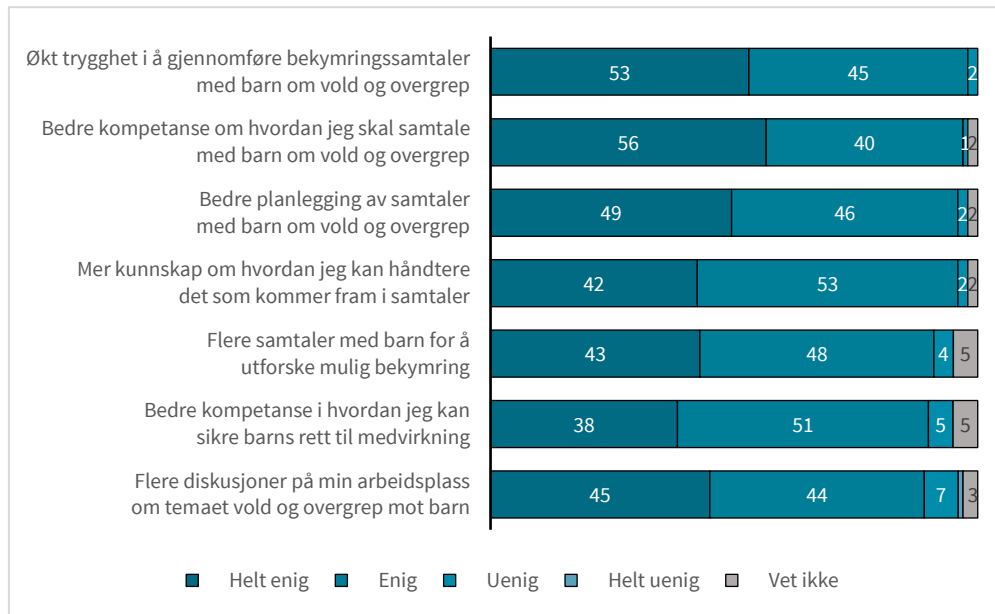
Figur 4.1 viser hvordan respondentene som hadde brukt Snakkemedbarn.no vurderte påstander om verktøyets virkninger. Spørsmålet ble stilt til alle de 209 respondentene som oppga at de hadde brukt Snakkemedbarn.no.

Brukerne ser ut til å være svært positive når det gjelder verktøyenes virkninger. Nesten alle var helt enige eller enige i alle påstandene, mens nesten ingen var uenige. Dette kan ha sammenheng med at respondentene blir bedt om å ta stilling til et tema det er vanskelig å være negativ til. «Ja-siing» - at respondentene føler en forventning om å si seg enig i påstandene – kan også spille inn (Hellevik, 2020). Det er også sannsynlig med seleksjonseffekter det kan hende mange av de som hadde brukt verktøyet i utgangspunktet var positive til det.

Dersom man har lært lite om et tema fra før skal det lite til før man føler at et læringsverktøy gir noe utbytte. Dermed kan det hende at noen av «enig»-svarene reflekterer stort læringsbehov mer enn betydelig læringsutbytte. De som sier seg «helt enig» kan med større sikkerhet tolkes som positive vurderinger, vi konsentrerer oss derfor om disse i gjennomgangen av resultater.

Brukerne var i størst grad helt enige i at Snakkemedbarn.no gir økt kompetanse (56 prosent) og trygghet (53 prosent) i å snakke med barn om vold og overgrep. 49 prosent var helt enige i at Snakkemedbarn.no bidrar til bedre planlegging av slike samtaler. 45 og 43 prosent var helt enige i at Snakkemedbarn.no bidro til flere samtaler med barn og blant kolleger om vold og overgrep. 42 prosent var helt enige i at verktøyet gir mer kunnskap om hvordan de kan håndtere det som kommer frem i slike samtaler. Færrest var helt enige i at verktøyet gir bedre kompetanse i å sikre barns rett til medvirkning (38 prosent).

Figur 4.1 Vurderinger av virkninger av Snakkemedbarn.no fra voksne som har brukt verktøyet. Spørsmålet ble stilt til alle brukere. «I hvilken grad opplever du at Snakkemedbarn.no bidrar til følgende?» Prosent, n = 209.

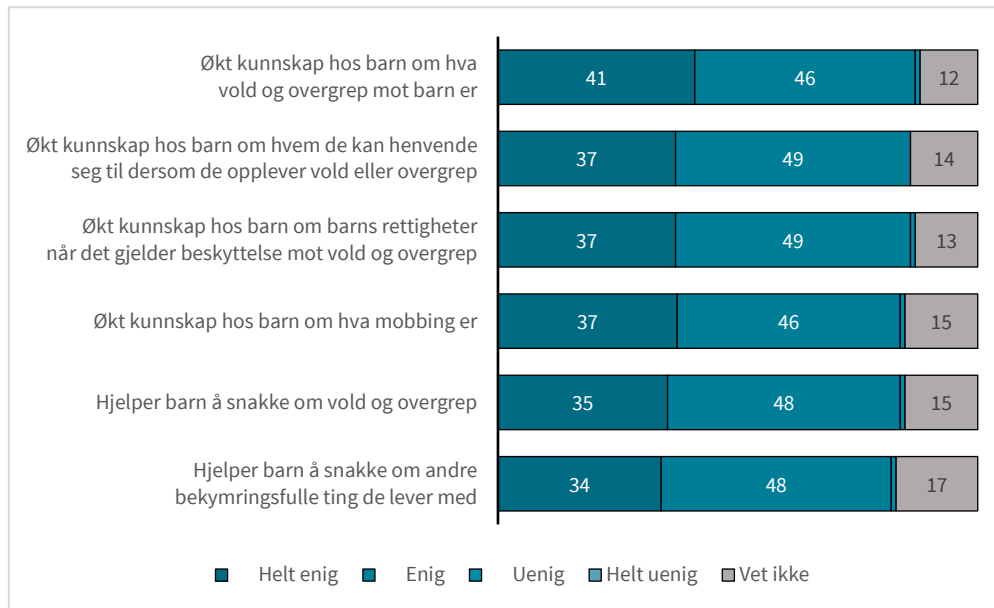
4.2 Opplevde virkninger av Jeg Vet

Når det gjelder Jeg Vet ba vi respondentene vurdere om de opplever at verktøyet har virkninger for barna som bruker det. Spørsmål om dette ble stilt til de respondentene som selv hadde benyttet Jeg Vet sammen med barn, og til ledere som oppga at Jeg Vet hadde blitt benyttet ved skolen eller barnehagen deres. Dette utgjorde til sammen 110 personer.

Også når det gjelder Jeg Vet var det store flertallet enige eller helt enige i alle påstandene. Vi konsentrerer oss også her om de som svarte «helt enig» og dermed kan tolkes som svært positive til verktøyets virkninger. 41 prosent var helt enige i at verktøyet gir barna økt kunnskap om hva vold og overgrep er. 37 prosent var helt enige i at verktøyet gir økt kunnskap hos barn om hvem de kan henvende seg til dersom de opplever dette, og hvilke rettigheter de har når det gjelder beskyttelse. Like mange var helt enige i at verktøyet gir økt kunnskap hos barn om hva mobbing er. 35 prosent var helt enige i at verktøyet hjelper barn å snakke om vold og overgrep, mens 34 prosent mente Jeg Vet hjelper barn å snakke om andre bekymringsfulle ting de lever med.

Svært få var uenige i noen av påstandene; de fleste som ikke sa seg enig i påstandene svarte «vet ikke». Det at relativt mange svarte vet ikke (13-18 prosent) kan ha å gjøre med at respondentene ble bedt om å gjøre antakelser om virkning på andre – altså barna som bruker verktøyet – heller enn seg selv. Mange kan oppleve det som problematisk å gjøre vurderinger om andres opplevelser.

Figur 4.2 Vurderinger av virkninger av Jeg Vet for barn som bruker verktøyet. Spørsmålet ble stilt til alle som oppga at de selv hadde benyttet Jeg Vet sammen med barn, og til ledere ved institusjoner der minst en ansatt hadde benyttet verktøyet sammen med barn. «I hvilken grad opplever du at Jeg Vet bidrar til følgende hos de barna som har benyttet verktøyet?» Prosent, n = 110.

4.3 Vurderinger av aksept, egnethet og gjennomførbarhet

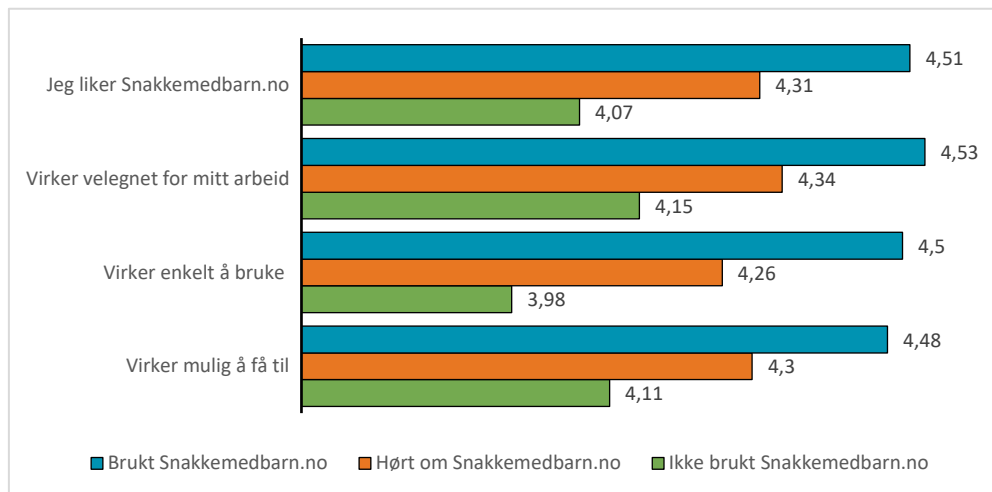
I tillegg til spørsmålene som var utviklet for å få kunnskap om brukernes vurderinger av de spesifikke verktøyenes virkninger, stilte vi mer generelle spørsmål ment å måle aksept, egnethet og gjennomførbarhet. Ettersom disse spørsmålene handler om inntrykk heller enn erfaringer ba vi alle som hadde hørt om verktøyene om å vurdere disse påstandene, uansett om de hadde brukt verktøyene eller ikke. Spørsmålene ble derfor stilt til de 450 respondentene som hadde hørt om Snakkemedbarn.no og til de 288 som hadde hørt om Jeg Vet. Dette gir mulighet til å sammenligne hva slags inntrykk de som har brukt verktøyene har, med de som ikke har direkte erfaring med verktøyene.

Påstandene er hentet fra tre batterier som måler opplevd aksept, egnethet og gjennomførbarhet for internettbaserte selvhjelpsprogrammer (Weiner mfl., 2017), oversatt til norsk av Filip Drozd og Kari Slinning. Disse spørsmålsbatteriene er ofte brukt som indikatorer for vellykket implementering av intervensjoner, og de er grundig statistisk validert etter psykometriske kriterier. Likevel fant vi i prosessen med å teste ut spørreskjemaet at mange reagerte negativt på flere av påstandene i dette testbatteriet. Det samme gjaldt personer i referansegruppa til prosjektet som gikk igjennom spørreskjemaet før det ble sendt ut. Påstandene ble opplevd som utydelige, vanskelige å tolke, irrelevante og gjentakende. Vi valgte derfor ut bare fire påstander som ikke var overlappende og ble oppfattet som logiske av testpersoner. Vi ba respondentene som hadde hørt om læringsverktøyene å vurdere disse.

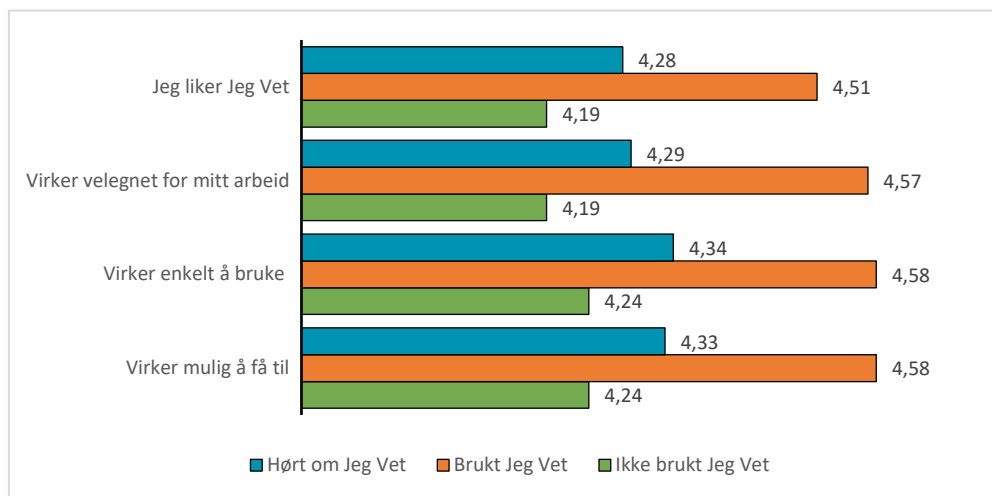
Figur 16 og 17 viser hvordan respondentene i gjennomsnitt rangerte påstandene på en skala fra 1, «helt uenig» til 5, «helt enig». I snitt ble alle påstandene vurdert som rundt «enig» eller «helt enig» for både Snakkemedbarn.no og Jeg Vet. Det var ingen store forskjeller mellom verktøyene når det gjelder disse vurderingene. Brukere var i

noe større grad enn ikke-brukere enige i påstandene som er ment å måle om verktøyene anses som akseptable, egnet og gjennomførbare.

Figur 4.3 Vurderinger av påstander om Snakkemedbarn.no. Spørsmålet ble stilt til alle de 450 respondentene som hadde hørt om Snakkemedbarn.no. Av disse hadde 209 personer brukt verktøyet, mens 241 av de som hadde hørt om verktøyet men ikke brukt det. Gjennomsnittsscore på skala fra 1-5.

4.4. Vurderinger av påstander om Jeg Vet. Spørsmålet ble stilt til alle de 288 respondentene som hadde hørt om Jeg Vet. Av disse hadde 66 brukt Jeg Vet sammen med barn selv, mens 222 av de som hadde hørt om Jeg Vet ikke hadde brukt verktøyet. Gjennomsnittsscore på skala fra 1-5

4.4 Oppsummering

I dette kapitlet har vi gått gjennom vurderinger av Snakkemedbarn.no og Jeg Vet blant ansatte og ledere i norske skoler og barnehager. Hovedinntrykket er at respondentene gjorde svært positive vurderinger av verktøyene og deres virkninger på kompetanse i og gjennomføring av samtaler om vold og overgrep mot barn.

5 Lederes motivasjon og initiativer

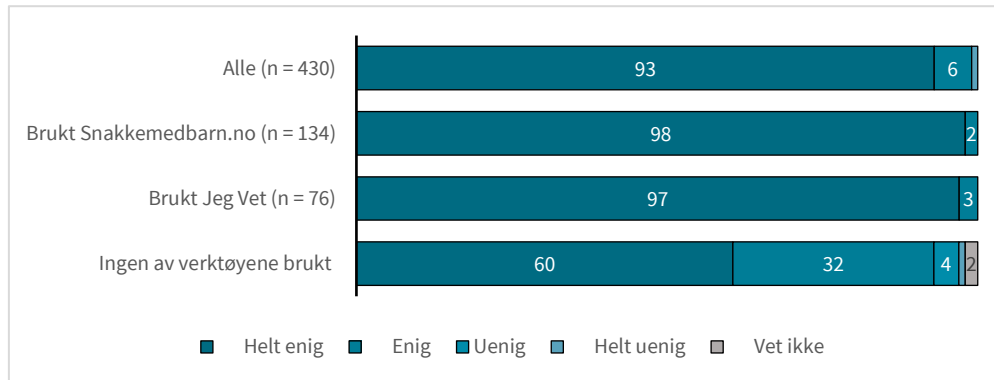
Ettersom Snakkemedbarn.no og Jeg Vet er blitt brukt av få ansatte i norske skoler og barnehager kan det antas at utbredelsen av verktøyenes virkninger også er begrenset. Økt bruk er derfor avgjørende. Vi antar at holdninger og initiativ til bruk av verktøyene på ledelsesnivå kan være avgjørende for hvorvidt og hvordan verktøyene tas i bruk. Samtidig kan bruken av verktøyene bidra til å forme lederes holdninger og videre initiativer for å øke bruken i norske skoler og barnehager. I dette kapittelet ser vi derfor på hva slags holdninger ledere ved norske skoler og barnehager gir uttrykk for når det gjelder Snakkemedbarn.no og Jeg Vet, samt i hvilken grad institusjonene har iverksatt implementeringstiltak. Vi viser svarfordelingen blant alle lederne, til sammen 430 respondenter, blant de 134 ledere som rapporterte at minst en ansatt ved deres barnehage/skole hadde brukt Snakkemedbarn.no, blant de 76 som rapporterte at Jeg Vet hadde blitt brukt ved deres institusjon, og blant 267 ledere som verken kjente til bruk av Snakkemedbarn.no eller Jeg Vet ved deres skole/barnehage. Flere av lederne rapporterte at både Jeg Vet og Snakkemedbarn.no hadde blitt brukt ved skolen (dette gjelder 47 av lederne).

5.1 Lederes syn på læring om vold og overgrep

Til sammen 430 av respondentene opplyste at de hadde lederstillinger ved norske skoler eller barnehager. Disse ble bedt om å vurdere i hvilken grad de var enige i påstander om at det er viktig at ansatte ved barnehagen/skolen vet hvordan de kan snakke med barn om vold og overgrep, og om de synes det er best at slike samtaler foretas av eksterne. I tillegg spurte vi om det å snakke om slike ting er en vanlig aktivitet ved institusjonen.

Det var bred enighet blant lederne om at det er viktig at ansatte ved skoler og barnehager vet hvordan de kan snakke med barn om vold og overgrep. Totalt var 93 prosent av lederne i undersøkelsen helt enige i denne påstanden (Figur 5.1). Andelen som var enige i påstanden var enda høyere blant ledere ved skoler der Snakkemedbarn.no eller Jeg Vet hadde blitt brukt. Alle lederne ved institusjoner der ett eller begge verktøy hadde blitt brukt var enige eller helt enige i påstanden, mens fem prosent av lederne som ikke kjente til bruk av noen av verktøyene var uenige eller helt uenige.

Figur 5.1 Syn på påstand blant alle lederne i undersøkelsen, blant de som kjente til bruk av Snakkemedbarn.no og/eller Jeg Vet ved egen skole/barnehage, og blant de lederne som ikke kjente til bruk av noen av verktøyene.. «Det er viktig at ansatte ved min skole/barnehage vet hvordan de kan snakke med barn».

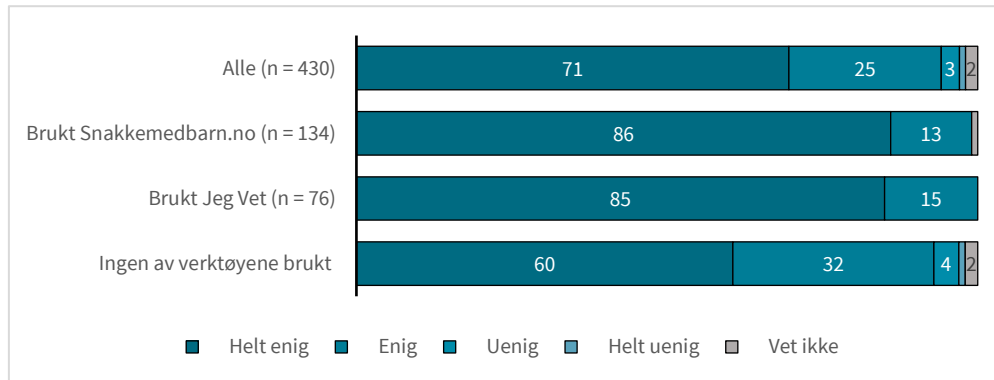

Undergruppene summerer seg til et høyere antall enn totalen fordi flere av lederne rapporterte at begge verktøy hadde blitt brukt ved deres institusjon

Det var bred enighet også om påstanden «det er viktig at barna ved min skole/barnehage hører om vold og overgrep». Totalt 96 prosent av lederne var enige eller helt enige i påstanden. Også her støttet ledere ved barnehager/skoler der Snakkemedbarn.no og/eller Jeg Vet hadde blitt brukt påstanden i større grad enn andre. Forskjellen mellom ledere der Snakkemedbarn.no hadde blitt brukt og ikke hadde blitt brukt var statistisk signifikant, men det var ikke forskjellen mellom de få ledere der Jeg Vet hadde blitt brukt og de som ikke kjente til bruk av Jeg Vet ved egen barnehage/skole.

Vi finner altså at enda flere av lederne der Snakkemedbarn.no og til dels Jeg Vet var blitt brukt var helt enige i at det er viktig at ansatte og barn ved deres barnehage/skole lærer å snakke om vold og overgrep, sammenlignet med ledere der ingen av verktøyene var blitt brukt. Dette kan ha minst to forklaringer. For det første kan det hende at ledere ved institusjoner der verktøyene ikke er tatt i bruk er mer skeptiske til læring om vold og overgrep i utgangspunktet. Altså kan én årsak til at verktøyene ikke blir brukt være at ledere ikke ser slik læring som viktig. For det andre kan det hende at de som har erfart verktøyene i bruk ved egen institusjon har begynt å se læring om vold og overgrep som viktigere. Altså kan bruk av verktøyene endre ledernes holdning til slik læring. Vi kan ikke påvise hvilken av forklaringene som medfører riktighet, trolig spiller begge inn. Men det at ingen av lederne som har opplevd bruk av verktøyene, ser negativt på dette kan tyde på at bruken styrker synet på at det er viktig for voksne og barn ved deres institusjon å lære om vold og overgrep.

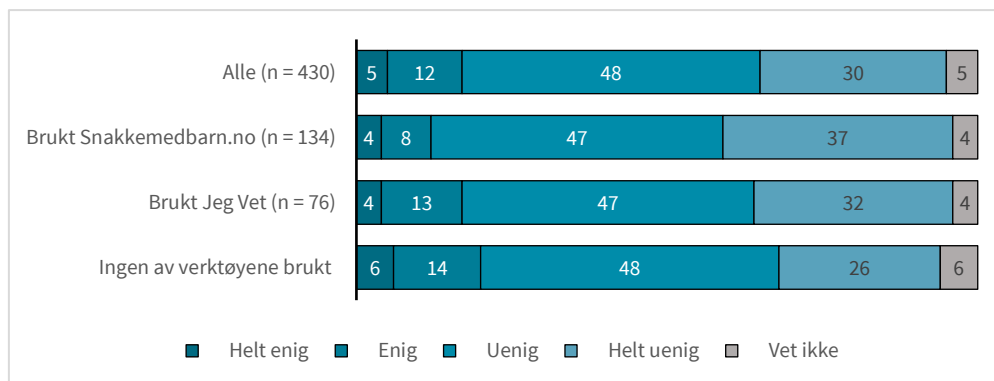
Figur 5.2 Syn på påstand blant alle lederne i undersøkelsen, blant de som kjente til bruk av Snakkemedbarn.no og/eller Jeg Vet ved egen skole/barnehage, og blant de lederne som ikke kjente til bruk av noen av verktøyene «Det er viktig at barna ved min skole/barnehage hører om vold og overgrep».

Undergruppene summerer seg til et høyere antall enn totalen fordi flere av lederne rapporterte at begge verktøy hadde blitt brukt ved deres institusjon.

Et mindretall av lederne – 17 prosent – var enige eller helt enige i at det er best at andre enn deres egne ansatte snakker med barn om disse vanskelige temaene. Det var ikke signifikant forskjell mellom ledere der Snakkemedbarn.no og/eller Jeg Vet hadde blitt brukt og andre i vurderinger av denne påstanden. Dette kan tyde på at lederne ikke er enige om eller sikre på hvem som har slikt ansvar, og at holdninger om hvem som har ansvar er løsrevet fra bruk av læringsverktøyene. Spørsmålet om hvem som skal lære barn og unge om vold og overgrep kan ha mer å gjøre med forståelse for hvem som har ansvaret for tjenestene og samhandling mellom ulike aktører, enn med bruk av læringsverktøyene. Spørsmål om samhandling og ansvarsfordeling ble diskutert i delrapport 2.

Figur 5.3 Syn på påstand blant alle lederne i undersøkelsen, blant de som kjente til bruk av Snakkemedbarn.no og/eller Jeg Vet ved egen skole/barnehage, og blant de lederne som ikke kjente til bruk av noen av verktøyene. «Det er best at andre enn ansatte ved min skole/barnehage snakker med barn og unge om vold og overgrep».

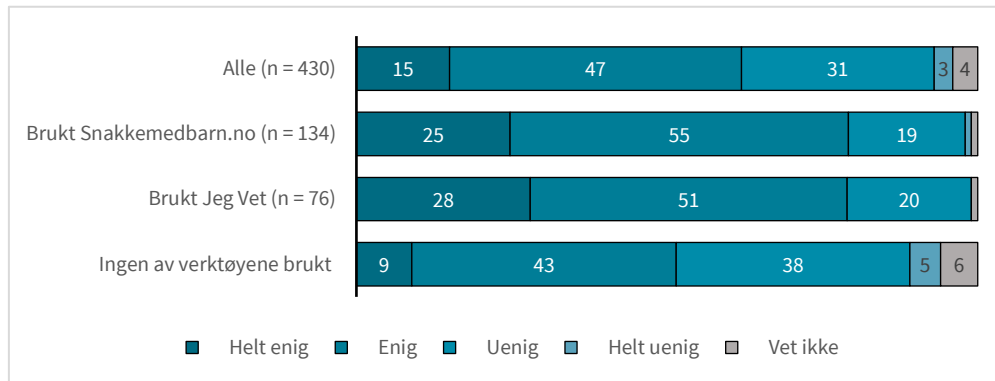

Undergruppene summerer seg til et høyere antall enn totalen fordi flere av lederne rapporterte at begge verktøy hadde blitt brukt ved deres institusjon.

En signifikant høyere andel blant lederne der verktøyene hadde blitt brukt var enige i at det å snakke om vold og overgrep er del av vanlige aktiviteter ved egen barnehage/skole, sammenlignet med andre ledere (Figur 5.4.). Like fullt var andelen som

var helt enige i denne påstanden lav også blant ledere der verktøyene hadde blitt brukt.

Figur 5.4 Syn på påstand blant alle lederne i undersøkelsen, blant de som kjente til bruk av Snakkemedbarn.no og/eller Jeg Vet ved egen skole/barnehage, og blant de lederne som ikke kjente til bruk av noen av verktøyene. «Å snakke om vold og overgrep er del av vanlige aktiviteter ved min skole/barnehage».

Undergruppene summerer seg til et høyere antall enn totalen fordi flere av lederne rapporterte at begge verktøy hadde blitt brukt ved deres institusjon.

For ledere i skolen antar vi at læreplaner og læringsmål tillegges betydelig vekt i avgjørelser om å tilrettelegge for bruk av læringsverktøy. Som vi har beskrevet i delrapport 2, pågår det et arbeid med å forankre det voldsforebyggende arbeidet ikke bare i kommunale handlingsplaner, men også i den nye læreplanen. Bufdir har jobbet aktivt med å inkludere temaene vold og overgrep i det nye undervisningsfaget livsmestring. Vi antar at dette arbeidet på sikt kan ha betydning for ledernes holdninger til tematikken.

Vi ba skoleledere om å vurdere i hvilken grad de synes det virker som at Snakkemedbarn.no og Jeg Vet oppfyller målene i læreplanen og kan bidra til å oppnå læringskravene. Dessverre var det bare 47 skoleledere som hadde hørt om Snakkemedbarn.no i undersøkelsen, og bare 28 skoleledere som hadde hørt om Jeg Vet. Resultatene kan derfor ikke tillegges stor vekt.

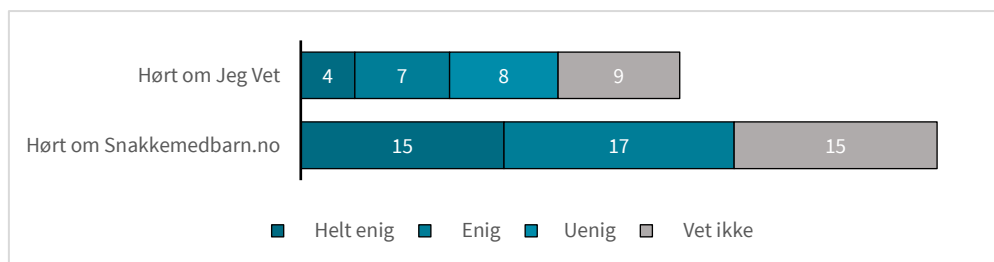
Ingen av skolelederne var uenige i påstanden «det virker som at Snakkemedbarn.no/Jeg Vet stemmer godt overens med målene i læreplanen». 32 av de 47 som kjente til Snakkemedbarn.no var enige eller helt enige i at det virker som om Snakkemedbarn.no stemmer godt overens med læreplanmålene. 11 av de 30 skolelederne som kjente til Jeg Vet var enige eller helt enige. De fleste var også enige eller helt enige i at verktøyene kan bidra til å oppnå læringskravene: Bare en av skolelederne som kjente til Snakkemedbarn.no var uenige i dette, mens 28 av de 51 som kjente til Snakkemedbarn.no og 13 av de 30 som kjente til Jeg Vet var enige eller helt enige i at det virker som at hvert av verktøyene kan bidra til å oppnå læringsmålene.

Mange av skolelederne visste ikke hvordan de skulle vurdere påstandene om læreplanen. Av de 51 som ble bedt om å vurdere påstandene om Snakkemedbarn.no og læringsmål var det 15 som svarte «vet ikke» på den første og 19 på den andre påstanden, mens fire ikke svarte i det hele tatt. Av de 30 som ble bedt om å vurdere påstandene om Jeg Vet og læringsmål var det 5 som svarte «vet ikke» på den første og 6 på den andre påstanden, mens to ikke ga noe svar. I sum virket det ikke som at de få

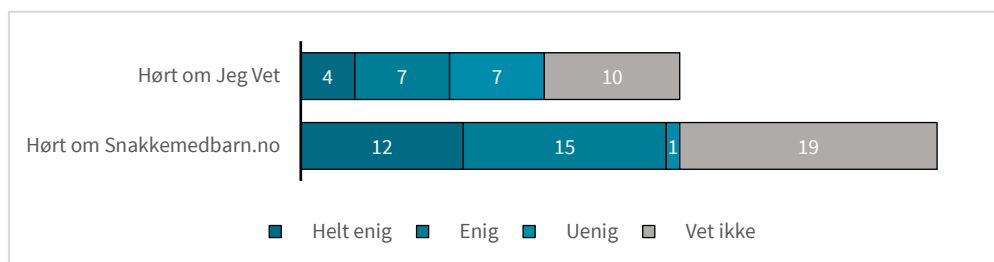
skolelederne som hadde hørt om verktøyene var overbevist om at verktøyene stemmer godt overens med læreplanmålene eller kan bidra til å oppnå læringskrav.

Figur 5.5 og 5.6. Vurderinger av påstander om at verktøyene stemmer overens med læreplanen og kan bidra til å oppnå læringskravene. Påstandene om Snakkemedbarn.no ble presentert for skole-ledere som hadde hørt om Snakkemedbarn.no (n = 47), og påstandene om Jeg Vet ble presentert for skole-ledere som hadde hørt om Jeg Vet (n = 28). På grunn av det lave antallet respondenter for dette spørsmålet viser figuren resultater i antall, ikke prosent.

«Det virker som at [verktøyet] stemmer godt overens med målene i læreplanen».

«Det virker som at [verktøyet] kan bidra til å oppnå læringskravene».

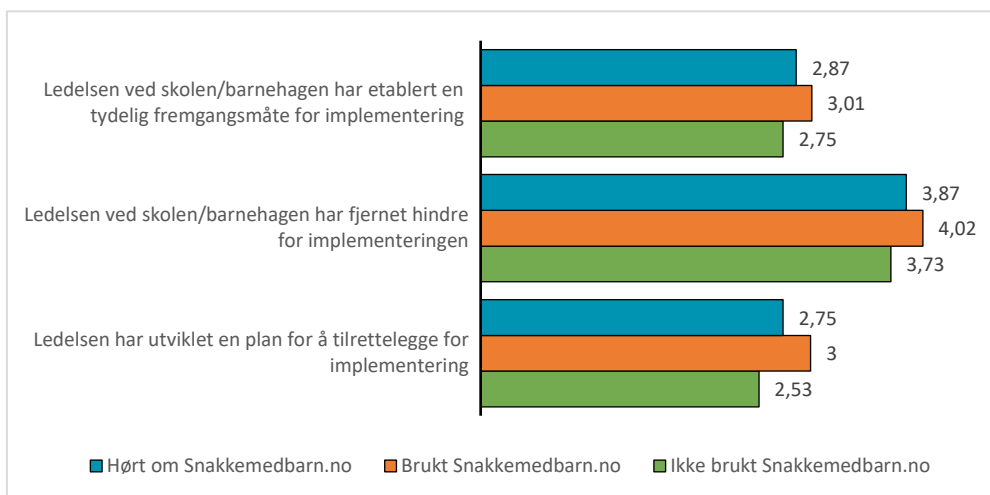
5.2 Ledelsens initiativer for bruk

Alle som hadde hørt om verktøyene ble bedt om å vurdere i hvilken grad de er enige i påstander om hva ledelsen ved deres skole/barnehage hadde gjort for å legge til rette for implementering av Snakkemedbarn.no og Jeg Vet. Svaralternativene gikk fra 1, «ikke i det hele tatt» til 5, «i veldig stor grad». Påstandene er hentet fra et gjennomtestet sett med spørsmål, «Implementation Leadership Scale», som vurderer i hvilken grad en leder er proaktiv, kunnskapsrik og støttende med hensyn til implementering av et tiltak (Aarons mfl., 2014). Testpersonene og referansegruppemedlemmer opplevde mange av spørsmålene i batteriet som overlappende. Vi valgte derfor ut de fire påstandene som i størst grad ble opplevd sammenhengfulle og forståelige i piloteringen. Figur 5.7 og 5.8 viser gjennomsnittsscore for de fire utvalgte påstandene.

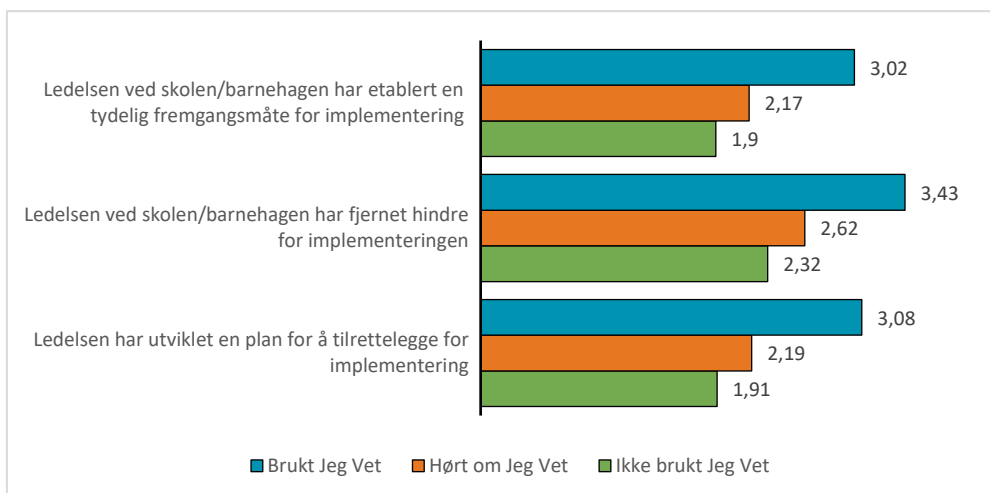
De 450 respondentene som hadde hørt om Snakkemedbarn.no var i gjennomsnitt mer enige enn uenige i at ledelsen hadde gjort tiltak for implementering av verktøyet. De som hadde brukt verktøyet var i noe større grad enn de som ikke hadde brukt det enige i at ledelsen hadde etablert en tydelig fremgangsmåte, fjernet hindre for og utviklet en plan for å tilrettelegge for implementering av Snakkemedbarn.no. Men forskjellene var ikke veldig store. Mange av de som ikke selv hadde brukt verktøyet kjente til implementeringstiltak ved institusjonen sin, hvilket tyder på at andre ved institusjonen kan ha brukt verktøyene og/eller at ledelsen forberedte bruk i av snakkemedbarn.no.

For Jeg Vet var situasjonen når det gjelder ledelsens implementeringstiltak annerledes. De 213 som bare hadde hørt om Jeg Vet hadde lavere gjennomsnittlige vurderinger av ledelsens tiltak for å implementere verktøyet enn de som hadde brukt Jeg Vet. I gjennomsnitt var de på uenig-siden av skalaen på alle påstandene om implementeringstiltak fra ledelsen, mens de som hadde brukt verktøyet i gjennomsnitt sa seg enig påstandene.

Figur 5.7. Gjennomsnittlig enighet på skala fra 1-5 i påstander om hva ledelsen ved skolen/barnehagen har gjort for at ansatte skal bruke Snakkemedbarn.no. Spørsmålet ble stilt til alle som hadde hørt om Snakkemedbarn.no. n = 450.

Figur 5.8. Gjennomsnittlig enighet på en skala fra 1-5 i påstander om hva ledelsen ved skolen/barnehagen har gjort for å implementere Jeg Vet. Spørsmålet ble stilt til alle som hadde hørt om Jeg Vet. N = 213.

5.3 Oppsummering

Samlet sett tyder resultatene i dette kapittelet på betydelig motivasjon blant ledere ved norske skoler og barnehager for at ansatte og barn ved deres institusjoner bør lære om vold og overgrep. Korrelasjonene mellom bruk av verktøyene og lederes holdning til slik undervisning kan tyde på sterkere implementering ved institusjoner der ledere har slike holdninger og der undervisning om vold og overgrep er rutine-

messig del av aktivitetene. En annen mulig forklaring er at bruken av verktøyene former lederes holdninger og fører til integrering av samtaler om vold og overgrep i vanlige aktiviteter ved institusjonen. Det er sannsynlig at begge forklaringene kan være tilfelle, og at de kan ha gjensidig forsterkende virkning.

Få skoleledere ga uttrykk for at de trodde verktøyene stemmer godt overens med målene i læreplanen eller kan bidra til å oppnå læringskravene. Dette kan bremse skolelederens motivasjon for å ta verktøyene i bruk, men funnene er svært usikre ettersom det var få skoleledere i undersøkelsen som hadde hørt om verktøyene. Funnene om implementeringstiltak kan tyde på at det i mindre grad var gjort implementeringstiltak ved barnehager/skoler der Jeg Vet ennå ikke var tatt i bruk, enn tilfellet var for Snakkemedbarn.no. Se delrapport 2 for grundige analyser av implementeringen av verktøyene.

Resultatene bidrar til å belyse spuriøsitetssproblematikken nevnt i kapittel 3. De tyder på at det ikke bare er personer som i utgangspunktet var mest motivert, kunnskapsrike og interesserte i temaet som bruker Snakkemedbarn.no og Jeg Vet, men at føringer og tiltak fra høyere hold også kan ha sammenheng med bruk.

6 Avslutning

Denne rapporten har vist at voksne som har brukt læringsverktøyene Snakkemedbarn.no og/eller Jeg Vet gir uttrykk for høyere kompetanse om vold og overgrep mot barn og om hvordan de kan snakke med barn om dette, sammenlignet med personer som ikke har brukt verktøyene (kapittel 3). I tillegg finner vi stor begeistring for både Snakkemedbarn.no og Jeg Vet blant de som har brukt de to læringsressursene (kapittel 4).

Få respondenter i vår spørreundersøkelse hadde selv brukt Snakkemedbarn.no, og enda færre hadde brukt Jeg Vet. Dette indikerer at verktøyene i studieperioden (vinteren 2021/22) ikke hadde nådd bredt ut. Begrenset utbredelse kan derfor antas å være den største hindringen for at verktøyene har virkning i norske skoler og barnehager per i dag. At verktøyene i seg selv vanskelig kan anses som annet enn nyttige, tilsier at økt bruk bør være et hovedmål i det videre arbeidet. Sammenhengen mellom bruk og lederes holdninger og tiltak (kapittel 5) tyder på at institusjonell kultur kan ha betydning for bruken av verktøyene. Resultatene vi har presentert her gir, sammen med funnene i delrapport 2, grunn til å tro at tiltak for økt bruk bør konsentreres om implementeringsarbeidet.

I delrapport 2 ga vi en grundig beskrivelse av implementeringsarbeidet i Snakkemedbarn.no og Jeg Vet (Weiss & Strand, 2021). En av konklusjonene våre var at implementeringsarbeidet har vist seg til å være svært utfordrende. Vi fant ulike barrierer knyttet til for eksempel tilgang til skolene, forankring av ressursene i skolen og blant ledelsen i kommunene, og samarbeid innad i og på tvers av departement, direktorater og sektorer. Delrapport 3, derimot, viser at brukerne har svært positive opplevelser av verktøyene, og tyder derfor på at det ikke er problemer ved verktøyene i seg selv som hindrer bruk.

6.1 Om bruk og kompetanse

Et premiss for de to læringsverktøyene er at grunnforståelse i og kompetanse om vold og overgrep gir økt trygghet i å snakke om det. En viktig målsetning for både Snakkemedbarn.no og Jeg Vet er derfor økt kompetanse om vold og overgrep hos barn og unge, og hos voksne som møter dem i sitt arbeid. For å kunne systematisere verktøyenes målsetning, og fortolke funnene våre, følger vi Røsdal mfl. (2019) i en tredeling av kompetansebegrepet. Vi skiller mellom passiv kunnskap og fenomenforståelse om vold og overgrep, dens uttrykksformer og konsekvenser, og aktiv handlingskompetanse og samhandlingskompetanse. Vi har tidligere argumentert for at denne differensieringen er viktig, både for å kunne forstå hvilke former for kompetanseheving som fremmes gjennom verktøyene, og hvordan disse henger sammen. Et sentralt spørsmål er nettopp hvorvidt mer fenomenforståelse også fører til endret handling (Weiss & Strand, 2020).

I rapporten belyser vi derfor sammenhengen mellom kompetanse og bruken av verktøyene. I kapittel 3 viste vi at bruk av Snakkemedbarn.no – både alene og i kombinasjon med Jeg Vet - henger sammen med signifikant høyere egenopplevd kompetanse på hvordan voksne kan snakke med barn om omsorgssvikt, vold og overgrep. Bruk av verktøyet har også positiv sammenheng med flere kompetansemål utarbeidet av Bufdir i samarbeid med Fafo. Vi finner også positive sammenhenger mellom bruk av Jeg Vet og flere av indikatorene for opplevd og målt kompetanse, til tross for at svært få av respondentene i undersøkelsen hadde brukt Jeg Vet alene og at dette ikke er hovedformålet med verktøyet.

Funnene våre viser altså at det er en sammenheng mellom fenomenforståelse og bruken av verktøyene, og en sammenheng mellom bruken av verktøyene og handlingskompetanse. Det dataene vi rapporterer fra i denne rapporten ikke kan si noe om, er hva denne sammenhengen bunner i. Fra andre følgeevalueringer av kompetansetiltak vet vi at økt kompetanse om et tema også øker bevisstheten rundt betydningen av tematikken (Lillevik mfl., 2022). En forklaringsmodell kan være at de som velger å bruke verktøyene allerede har en grunnforståelse i og noe kompetanse om, vold og overgrep. Disse personene kjenner derfor tematikkens viktighet og betydning, noe som gjør dem mer tilbøyelig å bruke verktøyet, og også ta den vanskelige samtalen med barn. En annen forklaring kan være at verktøyene har økt brukernes fenomenforståelse, og bidratt til økt handlingskompetanse.

6.2 Fungerer verktøyene i praksis?

Snakkemedbarn.no og Jeg Vet er to svært ulike verktøy. Ikke bare målgruppe og oppbygging, men også deres posisjon i det voldsforebyggende landskapet. Jeg Vet ble utviklet av Bufdir etter en grundig utredning av allerede eksisterende undervisningsverktøy om vold og overgrep. Bufdir hadde konkludert med at det eksisterende tilbudet av verktøy ikke sikret et av målene fra stortingsmeldingene og handlingsplaner, nemlig at alle barn skulle få et alderstilpasset digitalt læringsverktøy (Bufdir, 2015). Et av antakelsene i utviklingsfasen var at Jeg Vet måtte holde høy kvalitet både på innhold og utforming for at den kunne være konkurransedyktig i et stort og mangfoldig tilbud av digitale og analoge læringsverktøy (Weiss & Strand, 2021).

Snakkemedbarn.no er derimot et verktøy med lite konkurranse. Spillteknologien som ble brukt er innovativ og gjør at læringsverktøyet skiller seg ut blant eksisterende tilbud. Snakkemedbarn.no svarer på en stor etterspørsel, uten å måtte utkonkurrere andre lignende tilbud. Mye av den tidlige implementeringsstrategien for Snakkemedbarn.no handlet derimot om at verktøyet ville være av en slik kvalitet at den ville implementere seg selv. Tidligere implementeringsplaner handlet derfor først og fremst om å utvikle et kvalitativt høyverdig produkt og å gjøre det åpent tilgjengelig på nettet (Weiss mfl., 2022)

Til tross for verktøyenes ulike posisjon på «markedet» har kvalitet stått sentralt i begge utvikling. I dette evalueringsprosjektet har vi ikke evaluert kvaliteten på innholdet til Jeg Vet og Snakkemedbarn.no. Det har vært et mål å evaluere hvordan verktøyene erfarer av ulike brukere. Vi har derfor spurt de av våre respondenter som hadde erfaring med verktøyene om deres vurderinger. Hovedinntrykket er at brukerne gjorde svært positive vurderinger av verktøyene og deres virkninger på

kompetanse i og gjennomføring av, samtaler om vold og overgrep mot barn. Flertallet av de som hadde benyttet både Snakkemedbarn.no og Jeg Vet mente at verktøyene ga bedre trygghet i, kompetanse om, planlegging av og håndtering av samtaler med barn om vold og overgrep, i tillegg til flere samtaler med barn og kolleger om vold og overgrep.

Et slikt positivt utfall må selvfølgelig tas med en klype salt. Vi må blant annet ta høyde for mulige ekkokamre eller ja-siing i vurderinger av påstander. Sammenhengene kan ha å gjøre med spuriøsitet og/eller skjevhet i utvalget, ettersom personer som har fått opplæring i og brukt verktøyene kan ha vært mer villige til å svare på undersøkelsen enn andre. Ikke desto mindre kan resultatene vi rapporterer i denne delrapporten peke på et reelt og sterkt behov for denne typen læringsverktøy, og at voksne som jobber i skoler og barnehager anser verktøyene som kjærkomne bidrag i møtet med barn og unge.

6.3 Hvem har ansvaret?

I flere av svarene vi presenterer i kapittel 5 fant vi noe mindre enighet enn vi har sett i de andre kapitlene. Likevel tyder resultatene samlet sett på betydelig motivasjon blant ledere ved norske skoler og barnehager for at ansatte og barn ved deres institusjoner bør lære om vold og overgrep. Det var bred enighet blant lederne om at det er viktig at ansatte ved skoler og barnehager vet hvordan de kan snakke med barn om vold og overgrep og at det er viktig at barna lærer om vold og overgrep. Andelen som var helt enige i påstandene var høyere blant ledere ved skoler der Snakkemedbarn.no eller Jeg Vet hadde blitt brukt enn blant andre ledere.

Med andre ord ser vi en sammenheng mellom bruken av verktøyet og en positiv holdning til kompetanseheving. Derimot kan vi ikke peke på en klar årsaksmechanisme. I kapittel 5 har vi pekt på to forklaringsmodeller. For det første er det mulig at noen ledere i skoler og barnehager ikke prioriterer undervisning om vold og overgrep, ikke ser dette som deres primære rolle, eller føler et ubehag knyttet til tematikken. Mindre bruk av verktøyene og mindre forståelse for behovet for kompetanse om vold og overgrep blant ansatte og barn ved egen institusjon vil dermed kunne forklares med ledernes generelle holdning til vold og overgrep, mens det kan være at de som har erfaring med verktøyene har andre holdninger i utgangspunktet. Den andre forklaringsmodellen er at de lederne som er kjent med verktøyene og/eller har brukt dem, i større grad har sett betydningen av kompetanseheving på deres skole eller barnehage. De to forklaringsmodellene følger en lignende logikk, men i første ligger motivasjonen og årsaken utenfor verktøyenes innflytelsesrom, mens det i den andre forklaringsmodellen er verktøyets selv som fører til endring.

Kun et fåtall mente det er best at andre enn ansatte ved egen institusjon snakker med barn om vold og overgrep. Det var ikke signifikant forskjell mellom ledere der Snakkemedbarn.no og/eller Jeg Vet hadde blitt brukt og andre i vurderinger av denne påstanden. Få skoleledere ga uttrykk for at de trodde verktøyene stemmer godt overens med målene i læreplanen eller kan bidra til å oppnå læringskravene.

Dette kan tyde på at lederne ikke er enige om eller sikre på hvem som har slikt ansvar, og at holdninger om hvem som har ansvar er løsrevet fra bruk av læringsverktøyene. Vi mener at vi her må finne forklaringsmodeller utenfor egenskaper ved

verktøyet, men heller knyttet til samhandling. Et gjennomgående tema i vår undersøkelse har vært at ansvarsfordeling mellom sektorene og nivåene har vært uklart (Weiss mfl., 2022). Vi har også vist at det er en usikkerhet knyttet til ansvar også i førstelinjen. Hvem har egentlig ansvaret for å øke barns kompetanse om vold og overgrep? Og hvem har ansvaret for å ta den vanskelige samtalen med barn og unge om mulige erfaringer med vold og overgrep? Denne usikkerheten finner vi også gjenspeilet i svarene knyttet til lederes motivasjon og implementeringstiltak.

Vi ser at selv om verktøyene kan øke ledernes og ansattes kompetanse om vold og overgrep og ledernes bevissthet knyttet til behovet for slik kompetanse, vil verktøyene ikke kunne løse det større spørsmålet knyttet til ansvarsfordeling. Funnet i denne rapporten understreker derfor noen av funnene knyttet til samhandlingsproblemer vi har beskrevet i delrapport 2.

6.4 Oppsummering

Vår spørreundersøkelse blant 1001 voksne som jobber i norske barnehager og skoler viser stor begeistring for læringsverktøyene Snakkemedbarn.no og Jeg Vet. De som har brukt verktøyene uttrykker høyere opplevd kompetanse og scorer bedre på målt kompetanse enn de som ikke har brukt verktøyene. I tillegg gir de respondentene som har brukt verktøyene svært positive vurderinger av verktøyenes virkninger. Til tross for at det må tas høyde for metodologiske utfordringer indikerer tallene betydelige behov for denne typen læringsverktøy, og at voksne som jobber i skoler og barnehager anser verktøyene som kjærkomne bidrag til å møte behovet. Likevel er verktøyene lite brukt i norske skoler og barnehager. Dette tyder på at økt bruk bør være en målsetting i det videre arbeidet med verktøyene. Vår evaluering gir grunn til å utforske utfordringer knyttet til implementeringsarbeidet og samhandling i det videre arbeidet med å fremme bruk av læringsverktøyene i skoler og barnehager.

7 Referanser

- Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, En god barndom varer livet ut (2014–2017).
- Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2014a
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2015). *Gjennomgang av kurs- og informasjonsvirksomhet om vold og seksuelle overgrep i barnehage og skole. En supplerende kartlegging.*
- Hellevik, O. (2020). Ja-siing som problem i intervjuundersøkelser. *Tidsskrift for Samfunnsforskning*, 61(3), 255-270.
- Lillevik, R., Weiss, N. & C. Dinardi. Om høring av barn i utvisningssaker. Fafo-rapport 2022:16
- Long, J. S. & Mustillo, S. A. (2018). Using predictions and marginal effects to compare groups in regression models for binary outcomes. *Sociological Methods & Research*.
- Meld. St. 15. Forebygging og bekjempelse av vold i nære relasjoner (2012–2013).
- Røsdal, T., Madsen A. Å, Næss, T., Larsen E. H (2019). *Kompetanse om vold og overgrep i nære relasjoner: innledende kartlegging av føringer, opplæringsstrukturer og kompetansebehov.* NIFU
- Sauro, J., & Lewis, J. R. (2016). *Quantifying the user experience: Practical statistics for user research* (2nd ed.). Morgan Kaufmann.
- Weiner mfl., 2017
- Weiss, N. & Strand, A. H. (2020). *Jeg Vet og Snakke Sammen: Verktøyenes endringsteorier.* Fafo-notat 2020:13.
- Weiss, N., Strand, A.H. & Flatø, H. (2022). *Implementeringsarbeidet i Jeg Vet og Snakkemedbarn.no. Delrapport 2.* Fafo-rapport 2022:9.

Vedlegg Spørreskjema

**Vold og overgrep mot barn: Læringsverktøy og kompetanse.
En spørreundersøkelse til ansatte ved skoler og barnehager i
Norge**

Information

♦ id:info1

Vil du delta i forskningsprosjekt om læringsverktøy og kompetanse angående vold og overgrep mot barn? På oppdrag fra Bufdir skal Fafo gjennomføre en evaluering av to digitale læringsressurser: «Snakkemedbarn» og «Jegvet». I denne sammenheng gjennomfører vi en spørreundersøkelse angående norske skole – og barnehageansattes erfaringer med og kompetanse om vold og overgrep mot barn, samt om bruk og vurderinger av de digitale læringsverktøyene.

Hvis du velger å delta i prosjektet, ber vi deg om å klikke "Neste" nedenfor. Det vil ta mellom 5 og 20 minutter å besvare undersøkelsen.

Om prosjektet

Formål med prosjektet er (1) Å få en forskningsbasert evaluering av bruken og erfaringene med de to digitale ressursene «Jegvet» og «Snakkemedbarn», (2) Å få kunnskap om hvordan de to digitale ressursene «Jegvet» og «Snakkemedbarn» kan justeres og videreutvikles, (3) Å få økt kunnskap om hvordan staten som aktør kan understøtte og bidra til implementering av pedagogiske ressurser i kommunal sektor (gjennom å studere implementering, effekter og erfaringer med de digitale læringsressursene «Jegvet» og «Snakkemedbarn» initiert av Bufdir)

Gjennom kvalitative og kvantitative metoder vil vi evaluere de to læringsressursene og bidra til videreutvikling og forbedring av læringsressursene underveis i prosjektperioden.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Fafo har kontaktet deg via en epost-adresse registrert for din skole/barnehage på gsi.udir.no, barnehagefakta.no, utdanning.no eller din skole/barnehages nettside. Vi ber om at undersøkelsen videreformidles til ledere, assistenter, lærere, rådgivere og helsesykepleiere som jobber ved skolen/barnehagen. Vi ønsker å få informasjon fra deg om din og skolens/barnehagens bruk av og erfaringer med de to digitale læringsverktøyene.

Frivillig deltakelse

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi kommer ikke til å lagre navnet ditt noe sted. Navnet på skolen eller barnehagen du jobber ved blir erstattet med en kode som lagres på egen liste adskilt fra øvrige data. Det er bare forskere som arbeider med prosjektet som vil ha tilgang på denne informasjonen, og den vil ikke lagres noe sted. Opplysningene anonymiseres når prosjektet avsluttes, noe som etter planen er i desember 2022. Vi vil ikke dele informasjon som vil gjøre det mulig å gjenkjenne deg, med andre.

Prosjektet avsluttes i juni 2022. Resultatene vil bli publisert i en Fafo-rapport. Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Fafo Institutt for Arbeidslivs- og Velferdsforskning vil gjennomføre prosjektet.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til: Innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, å få rettet personopplysninger om deg, få slettet personopplysninger om deg, få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke. På oppdrag fra Fafo Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med: Fafo ved prosjektleder Nerina Weiss (Nerina.Weiss@fafo.no) og forsker Hedda Flatø (heda@fafo.no), vårt personvernombud Tone Fløtten (Tone.Floetten@fafo.no), eller NSD – Norsk senter for forskningsdata AS, på epost (personverntjenester@nsd.no) eller telefon 55 58 21 17.

Samtykke

Ved å klikke på "Neste" bekrefter du at du har mottatt og forstått informasjonen om prosjektet, og har fått anledning til å stille spørsmål. Samtidig samtykker du til å delta i den elektroniske undersøkelsen, og til at dine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. desember 2022.

stilling	Hva er din stilling?
♦ range:*	
Barnehagestyrer	☐ 1
Barnehagelærer/Barnehageassistent	☐ 2
Skoleleder (Rektor/ assisterende rektor/ avdelingsleder/ undervisningsinspektør)	☐ 3
Lærer	☐ 4
Rådgiver	☐ 5
Miljøarbeider	☐ 6
Helsesykepleier	☐ 7
Annet	Open

pedleder	Er du pedagogisk leder?
♦ filter: \stilling.a=2	
♦ range:*	
Ja	☐ 1
Nei	☐ 2

laerer1	Hva slags lærer er du? (flere svar mulig)
♦ filter: \stilling.a=4	
♦ range:*	
Faglærer	☐ 1
Kontaktlærer	☐ 2
Spesialpedagog	☐ 3
Sosiallærer	☐ 4
Annet	Open

viktig	Hvor enig eller uenig er du i disse utsagnene?					
♦ filter:\stilling.a=1;3\pedleder.a=1						
♦ range:*						
	Helt uenig	Uenig	Enig	Helt enig	Vet ikke	
	1	2	3	4	5	
Det er viktig at barna ved min skole/barnehage hører om vold og overgrep	☐	☐	☐	☐	☐	1
Det er viktig at ansatte ved min skole/barnehage vet hvordan de kan snakke med barn og unge om vold og overgrep	☐	☐	☐	☐	☐	2
Det er best at andre enn ansatte ved min skole/barnehage snakker med barn og unge om vold og overgrep	☐	☐	☐	☐	☐	3
Å snakke om vold og overgrep er del av vanlige aktiviteter ved min skole/barnehage	☐	☐	☐	☐	☐	4

Komp1	I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende påstander?					
♦ range:*						
	Helt uenig	Uenig	Enig	Helt enig	Vet ikke	
	1	2	3	4	5	
Jeg har tilstrekkelig kompetanse om omsorgssvikt, vold og overgrep mot barn	☐	☐	☐	☐	☐	1
Jeg vet hvem jeg skal kontakte hvis jeg er bekymret for om barn i barnehagen/skolen opplever omsorgssvikt, vold eller overgrep	☐	☐	☐	☐	☐	2
Jeg føler meg trygg på hvordan jeg skal snakke med barn om vold og overgrep	☐	☐	☐	☐	☐	3
Jeg føler meg trygg på at jeg kan sikre barns rett til medvirkning ved mistanke om omsorgssvikt, vold eller overgrep	☐	☐	☐	☐	☐	4

Information
Se for deg at et barn du jobber med har det vanskelig. Barnet det gjelder er mellom 5 og 17 år. Vi ber om at du velger hva du ville gjort i denne situasjonen. Velg det svar-alternativet som ville være din førsteprioritet.

komp2a	Du blir bekymret for hvordan barnet har det. Hvordan går du frem?	
♦ range:*		
Jeg melder fra til min overordnede	☐	1
Jeg drøfter saken med barnevernet	☐	2
Jeg tar en samtale med barnet det gjelder	☐	3
Vet ikke	☐	4

komp2a	Du blir bekymret for hvordan barnet har det. Hvordan går du frem?	☐	5
komp2b	Du bestemmer deg etter hvert for å ta en samtale med barnet. Hva er ditt viktigste mål i den første samtalen med barnet om dette?		
	♦ range:*		
	Å utforske det som har vekket min bekymring	☐	1
	Å bekrefte eller avkrefte min hypotese om hvorfor barnet har det vanskelig	☐	2
	Å avklare hvem som skal følge opp barnet videre	☐	3
	Vet ikke	☐	4
komp2c	Hvordan vil du stille spørsmål i samtalen med barnet?		
	♦ range:*		
	Forteller barnet hva jeg tror har skjedd og spør om det stemmer	☐	1
	Stille åpne spørsmål	☐	2
	La barnet lede samtalen	☐	3
	Vet ikke	☐	4
komp2d	Dersom barnet ikke vil snakke om det som bekymrer deg, hva bør du gjøre?		
	♦ range:*		
	Avslutt og be din leder om å overta oppfølgingen av saken	☐	1
	Forklar barnet hvorfor det er viktig å avklare bekymringen	☐	2
	Start en hyggelig aktivitet sammen med barnet før du gjenopptar samtalen	☐	3
	Vet ikke	☐	4
komp2e	Barnet har fortalt om noe som er så alvorlig at du vet du må melde fra. Hva gjør du før saken blir meldt til barnevernet?		
	♦ range:*		
	Forklarer barnet hva barnevernet er og at de må få vite om saken	☐	1
	Forklarer barnet at jeg må snakke med noen andre voksne om saken	☐	2
	Nevner ikke for barnet at jeg skal snakke med andre om saken	☐	3
	Vet ikke	☐	4

snakke1

Snakkemedbarn.no

Samtaler Lær mer Om Snakkeme

Snakke sammen

Snakkemedbarn.no er et digitalt opplæringsprogram om samtaler med barn, spesielt samtaler ved bekymring for om barnet er utsatt for vold eller overgrep. Nettsiden inneholder simulerte samtaler med barn, så brukere kan øve på å gjøre det trygt nok for barn å fortelle sin historie. Har du hørt om Snakkemedbarn før?

♦ **range:***

Ja 1

Nei 2

snakke2	Fra hvem har du hørt om Snakkemedbarn?
♦ filter: \snakke1.a=1	
♦ range:*	
Personer i skolens/barnehagens ledelse	☐ 1
Andre ansatte ved skolen/barnehagen	☐ 2
Den kommunale handlingsplanen	☐ 3
Statsforvalteren (tidl. Fylkesmannen)	☐ 4
RVTS (Regionalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress)	☐ 5
Sosiale medier	☐ 6
Annonse/reklame	☐ 7
Kurs/konferanse	☐ 8
Fant verktøyet gjennom søk på internett	☐ 9
Annet	Open

sn_batteri1	Ut ifra din kunnskap om Snakkemedbarn og kjennskap til din egen skole/barnehage, vurder følgende utsagn:						
♦ range:*							
	Helt uenig	Uenig	Verken enig eller uenig	Enig	Helt enig	Vet ikke	
	1	2	3	4	5	6	
Snakkemedbarn virker velegnet for mitt arbeid.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1
Jeg liker Snakkemedbarn.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2
Snakkemedbarn virker mulig å få til.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	3
Snakkemedbarn virker enkelt å bruke.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	4

sn_maal	Ut fra din kunnskap om Snakkemedbarn, vurder følgende utsagn					
♦ filter:\stilling.a=3						
♦ range:*						
	Helt uenig	Uenig	Enig	Helt enig	Vet ikke	
	1	2	3	4	5	
Det virker som at Snakkemedbarn stemmer godt overens med målene i læreplanen	☐	☐	☐	☐	☐	1
Det virker som at Snakkemedbarn kan bidra til å oppnå læringskravene	☐	☐	☐	☐	☐	2

sn_impl	Vennligst indiker i hvilken grad du er enig i hvert utsagn.						
♦ range:*							
	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I moderat grad	I stor grad	I meget stor grad	Vet ikke	
	1	2	3	4	5	6	
Ledelsen ved skolen/barnehagen har utviklet en plan for å tilrettelegge for implementering av Snakkemedbarn.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1
Ledelsen ved skolen/barnehagen har fjernet hindre for implementeringen av Snakkemedbarn.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2
Ledelsen ved skolen/barnehagen har etablert en tydelig fremgangsmåte for implementeringen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	3

sn_impl	Vennligst indiker i hvilken grad du er enig i hvert utsagn.
av Snakkemedbarn.	

snakke_brukt	Har du brukt Snakkemedbarn?
♦ range:*	
Ja	☐ 1
Nei	☐ 2

sn_bruk1a	Vennligst vurder følgende utsagn.						
♦ range:*							
	Sterkt uenig	Uenig	Verken enig eller uenig	Enig	Sterkt enig	Vet ikke	
	1	2	3	4	5	6	
Jeg tror jeg vil bruke Snakkemedbarn ofte	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1
Jeg synes at Snakkemedbarn var unødvendig sammensatt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2
Jeg synes at Snakkemedbarn var lett å bruke	☐	☐	☐	☐	☐	☐	3
Jeg tror at jeg vil trenge støtte fra en ekspert for å kunne bruke Snakkemedbarn	☐	☐	☐	☐	☐	☐	4
Jeg tror at de fleste ville lære å bruke Snakkemedbarn veldig raskt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	5
Jeg synes at Snakkemedbarn var veldig tungvint å bruke	☐	☐	☐	☐	☐	☐	6
Jeg følte meg veldig trygg på å bruke Snakkemedbarn	☐	☐	☐	☐	☐	☐	7
Jeg trengte å lære mange ting før jeg kunne komme i gang med Snakkemedbarn	☐	☐	☐	☐	☐	☐	8

sn_bruk1b	I hvilken grad opplever du at Snakkemedbarn bidrar til følgende?					
♦ range:*						
	Helt uenig	Uenig	Enig	Helt enig	Vet ikke	
	1	2	3	4	5	
Bedre kompetanse om hvordan jeg skal samtale med barn om vold og overgrep	☐	☐	☐	☐	☐	1
Økt trygghet i å gjennomføre bekymringsamtaler med barn om vold og overgrep	☐	☐	☐	☐	☐	2
Bedre planlegging av samtaler med barn om vold og overgrep	☐	☐	☐	☐	☐	3
Flere samtaler med barn for å utforske mulig bekymring	☐	☐	☐	☐	☐	4

sn_bruk1b	I hvilken grad opplever du at Snakkemedbarn bidrar til følgende?					
Mer kunnskap om hvordan jeg kan håndtere det som kommer fram i samtaler om vold og overgrep mot barn	☐	☐	☐	☐	☐	5
Bedre kompetanse i hvordan jeg kan sikre barns rett til medvirkning	☐	☐	☐	☐	☐	6
Flere diskusjoner på min arbeidsplass om temaet vold og overgrep mot barn	☐	☐	☐	☐	☐	7

sn_bruk2	Snakkemedbarn består av to komponenter: Et verktøy der man kan øve på å snakke om vold og overgrep med virtuelle avatarer, og en «Lær mer»-del der man kan finne mer informasjon om vold og overgrep mot barn, din rolle, om samtaler og ressurser. Hvilken av disse komponentene brukte du mest?	
♦ range:*		
Hovedsakelig øving med avatarer	☐	1
Hovedsakelig "Lær mer"-delen	☐	2
Begge komponentene omtrent like mye	☐	3

sn_bruk3	Har du deltatt på opplæring i bruken av verktøyet Snakkemedbarn?	
♦ range:*		
Ja	☐	1
Nei	☐	2
Vet ikke	☐	3

sn_bruk4	Hvem arrangerte opplæringen?	
♦ filter:\sn_bruk3.a=1		
♦ range:*		
Statsforvalteren (tidl. Fylkesmannen)	☐	1
Ansatte i kommunen	☐	2
Ansatte ved min skole/barnehage	☐	3
RVTS	☐	4
Andre		Open
Vet ikke	☐	5

sn_led_1	Om lag hvor mange av de ansatte ved din skole/barnehage har benyttet Snakkemedbarn ?	
♦ filter:\stilling.a=1;3&\snakke1.a=1		
♦ range:*		
De fleste	☐	1
Om lag halvparten	☐	2
Færre enn halvparten	☐	3

sn_led_1	Om lag hvor mange av de ansatte ved din skole/barnehage har benyttet Snakkemedbarn ?
En av de ansatte	☐ 4
Ingen	☐ 5
Vet ikke	☐ 6

sn_led_2	Hvem bestemte at Snakkemedbarn skulle brukes ved skolen/barnehagen?
♦ range:*	
Ansatte bestemte det selv	☐ 1
Ledelsen ved skolen/barnehagen	☐ 2
Kommunen	☐ 3
Andre	☐ Open
Vet ikke	☐ 4

sn_led_4	Hvor ofte er det satt av tid til at ansatte ved skolen/barnehagen skal bruke Snakkemedbarn ?
♦ range:*	
Én gang	☐ 1
Hvert semester	☐ 2
Hvert år	☐ 3
Sjeldnere enn hvert år	☐ 4
Aldri	☐ 5
Vet ikke	☐ 6

sn_led_5	Hvordan ble Snakkemedbarn brukt?
♦ range:*	
Ansatte har brukt verktøyet på egen hånd	☐ 1
Ansatte har brukt verktøyet sammen i grupper	☐ 2
Ansatte har både brukt verktøyet på egen hånd og i grupper	☐ 3
♦ exclusive:yes	☐ 4
Vet ikke	

sn_led_oppl1	Har ansatte ved barnehagen/skolen deltatt i opplæring i Snakkemedbarn?
♦ range:*	
Ja, alle	☐ 1
Ja, noen	☐ 2
Nei	☐ 3
Vet ikke	☐ 4

sn_led_oppl2	Hvem arrangerte opplæringen?
♦ filter:\sn_led_oppl1.a=1;2	
♦ range:*	

sn_led_oppl2	Hvem arrangerte opplæringen?
	Statsforvalteren (tidl. Fylkesmannen) ☐ 1
	Ansatte i kommunen ☐ 2
	Ansatte ved min skole/barnehage ☐ 3
	RVTS ☐ 4
	Andre ☐ Open
	Vet ikke ☐ 5

sn_led_6	I hvilken grad opplever du at Snakkemedbarn bidrar til følgende hos de ansatte som har brukt verktøyet?					
♦ filter:\snakke_brukt.a=2						
♦ range:*						
	Helt uenig	Uenig	Enig	Helt enig	Vet ikke	
	1	2	3	4	5	
Bedre kompetanse hos ansatte om hvordan de skal samtale med barn om vold og overgrep	☐	☐	☐	☐	☐	1
Økt trygghet i å gjennomføre bekymringsamtaler med barn om vold og overgrep	☐	☐	☐	☐	☐	2
Bedre planlegging av samtaler med barn om vold og overgrep	☐	☐	☐	☐	☐	3
Flere samtaler med barn for å utforske mulig bekymring	☐	☐	☐	☐	☐	4
Mer kunnskap hos ansatte om hvordan de kan håndtere det som kommer fram i samtaler om vold og overgrep mot barn	☐	☐	☐	☐	☐	5
Bedre kompetanse i hvordan ansatte kan sikre barns rett til medvirkning	☐	☐	☐	☐	☐	6
Flere diskusjoner om temaet vold og overgrep mot barn	☐	☐	☐	☐	☐	7

sn_led_7	I hvilken grad opplever du at Snakkemedbarn bidrar til følgende?					
♦ range:*						
	Helt uenig	Uenig	Enig	Helt enig	Vet ikke	
	1	2	3	4	5	
At flere barn ved skolen/barnehagen har fortalt om vold eller overgrep	☐	☐	☐	☐	☐	1
At skolen/barnehagen oftere får avklart mistanker uten å melde saken til barnevernet	☐	☐	☐	☐	☐	2
Flere bekymringsmeldinger til barnevernet	☐	☐	☐	☐	☐	3

ID:smbandre
filter:\stilling.a=1;3

sn_andre1	Har skolen/barnehagen brukt andre undervisningsopplegg enn Snakkemedbarn for å styrke ansattes kompetanse om vold og overgrep?
♦ range:*	
Ja	☐ 1
Nei	☐ 2
Vet ikke	☐ 3

sn_andre2_1	Hvilke andre undervisningsopplegg enn Snakkemedbarn har skolen/barnehagen brukt de siste 5 år for å styrke de ansattes kompetanse om vold og overgrep?
♦ filter:\sn_andre1.a=1	
Open	

ID:smbans

filter:\snakke_brukt.a=1&stilling.a=2;4;5;6;7;8

sn_ans_2	Brukte du Snakkemedbarn på egen hånd eller i gruppe sammen med andre?
♦ range:*	
Jeg har brukt verktøyet på egen hånd	☐ 1
Jeg har brukt verktøyet i gruppe sammen med kolleger	☐ 2
Jeg har brukt verktøyet både på egen hånd og sammen med kolleger	☐ 3

sn_ans_3	Hvor ofte er det satt av tid til at du skal bruke Snakkemedbarn ?
♦ range:*	
En gang	☐ 1
Hvert semester	☐ 2
Hvert år	☐ 3
Sjeldnere enn hvert år	☐ 4
Aldri	☐ 5
Vet ikke	☐ 6

ju_salaby	Omtrent hvor ofte bruker du læringsplattformen Salaby sammen med barn ved din skole/barnehage?
♦ range:*	
Hver dag	☐ 1
Hver uke	☐ 2
Hver måned	☐ 3
Sjeldnere enn hver måned	☐ 4
Aldri	☐ 5

ju1	
	<p>«Jeg vet» er en kunnskapsbasert læringsressurs for alderstilpasset opplæring om vold, overgrep og mobbing i barnehager og skoler. Gjennom bruk av det internett-baserte verktøyet kan barn og unge lære om hvilke rettigheter de har for vern mot vold og overgrep, hvem de kan snakke med og hvor de kan få hjelp. Har du hørt om Jegvet før?</p>
♦ range:*	
Ja	☐ 1
Nei	☐ 2

jv2	Fra hvem har du hørt om Jegvet?
♦ range:*	
Personer i skolens/barnehagens ledelse	☐ 1
Andre ansatte ved skolen/barnehagen	☐ 2
Den kommunale handlingsplanen	☐ 3
Statsforvalteren (tidl. Fylkesmannen)	☐ 4
RVTS (Regionalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress)	☐ 5
Sosiale medier	☐ 6
Annonse/reklame	☐ 7
Kurs/konferanse	☐ 8
Fant verktøyet gjennom søk på internett	☐ 9
Kom over verktøyet på Salaby	☐ 10
Annet	Open

jv_batteri	Ut ifra din kunnskap om Jegvet og kjennskap til din egen skole/barnehage, vurder følgende utsagn:					
♦ range:*						
	Helt uenig	Uenig	Verken enig eller uenig	Enig	Helt enig	Vet ikke
	1	2	3	4	5	6
Jegvet virker velegnet for mitt arbeid.	☐	☐	☐	☐	☐	☐ 1
Jeg liker Jegvet	☐	☐	☐	☐	☐	☐ 2
Jegvet virker mulig å få til.	☐	☐	☐	☐	☐	☐ 3
Jegvet virker enkelt å bruke.	☐	☐	☐	☐	☐	☐ 4

jv_batteri2	Ut fra din kunnskap om Jegvet, vurder følgende utsagn				
♦ filter:\stilling.a=3					
♦ range:*					
	Helt enig	Enig	Uenig	Helt uenig	Vet ikke
	1	2	3	4	5
Det virker som at Jegvet stemmer godt overens med målene i læreplanen	☐	☐	☐	☐	☐ 1
Det virker som at Jegvet kan bidra til å oppnå læringskravene	☐	☐	☐	☐	☐ 2

jv_impl	Vennligst indiker i hvilken grad du er enig i hvert utsagn.
♦ range:*	

jv_impl	Vennligst indiker i hvilken grad du er enig i hvert utsagn.					
	Ikke i det hele tatt 1	I liten grad 2	I moderat grad 3	I stor grad 4	I meget stor grad 5	Vet ikke 6
Ledelsen ved skolen/barnehagen har utviklet en plan for å tilrettelegge for implementering av Jegvet.	☐	☐	☐	☐	☐	☐ 1
Ledelsen ved skolen/barnehagen har fjernet hindre for implementeringen av Jegvet.	☐	☐	☐	☐	☐	☐ 2
Ledelsen ved skolen/barnehagen har etablert en tydelig fremgangsmåte for implementeringen av Jegvet.	☐	☐	☐	☐	☐	☐ 3

jv_brukt	Har du brukt Jegvet sammen med barn/ungdom?	
♦ range:*		
Ja	☐	1
Nei	☐	2

jv_bruk1	Vennligst vurder følgende utsagn.						
♦ range:*	Sterkt uenig	Uenig	Verken enig eller uenig	Enig	Sterkt enig	Vet ikke	
	1	2	3	4	5	6	
Jeg tror jeg vil bruke Jegvet ofte	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1
Jeg synes at Jegvet var unødvendig sammensatt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2
Jeg synes at Jegvet var lett å bruke	☐	☐	☐	☐	☐	☐	3
Jeg tror at jeg vil trenge støtte fra en ekspert for å kunne bruke Jegvet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	4
Jeg tror at de fleste ville lære å bruke Jegvet veldig raskt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	5
Jeg synes at Jegvet var veldig tungvint å bruke	☐	☐	☐	☐	☐	☐	6
Jeg følte meg veldig trygg på å bruke Jegvet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	7
Jeg trengte å lære mange ting før jeg kunne komme i gang med Jegvet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	8

jv_bruk2a	I hvilken grad opplever du at Jegvet bidrar til følgende hos de barna som har benyttet verktøyet?					
♦ range:*	Helt uenig	Uenig	Enig	Helt enig	Vet ikke	
	1	2	3	4	5	
Økt kunnskap hos barn om hva vold og overgrep mot barn er	☐	☐	☐	☐	☐	1
Økt kunnskap hos barn om hva mobbing er	☐	☐	☐	☐	☐	2
Økt kunnskap hos barn om barns rettigheter når det gjelder beskyttelse mot vold og overgrep	☐	☐	☐	☐	☐	3
Hjelper barn å snakke om vold og overgrep	☐	☐	☐	☐	☐	4
Hjelper barn å snakke om andre bekymringsfulle ting de lever med	☐	☐	☐	☐	☐	5
Økt kunnskap hos barn om hvem barn kan henvende seg til dersom de opplever vold eller overgrep	☐	☐	☐	☐	☐	6

jv_led1	Om lag hvor mange av de ansatte har brukt Jegvet sammen med barn ved din skole/barnehage?
♦ filter: \stilling.a=1;3&jv1.a=1 ♦ range: *	
De fleste	☐ 1
Om lag halvparten	☐ 2
Færre enn halvparten	☐ 3
En av de ansatte	☐ 4
Ingen	☐ 5
Vet ikke	☐ 6

jv_led2	Hvem bestemte at Jegvet skulle brukes ved skolen/barnehagen?
♦ range:*	
Ansatte bestemte det selv	☐ 1
Ledelsen ved skolen/barnehagen	☐ 2
Kommunen	☐ 3
Andre	Open
Vet ikke	☐ 4

jv_led4	Hvor ofte er det satt av tid til at ansatte skal bruke Jegvet sammen med barn ved skolen/barnehagen?
♦ range:*	
Én gang	☐ 1
Hvert semester	☐ 2
Hvert år	☐ 3
Sjeldnere enn hvert år	☐ 4
Vet ikke	☐ 5

jv_led5	Hvilken aldersgruppe tilhører barna som har brukt Jegvet sammen med ansatte ved skolen/barnehagen? (flere svar mulig).
♦ range:*	
Barnehagen 0-2 år	☐ 1
Barnehagen 3-4 år	☐ 2
Barnehagen 5 år eller mer	☐ 3
1. klasse	☐ 4
2. klasse	☐ 5
3. klasse	☐ 6
4. klasse	☐ 7
5. klasse	☐ 8
6. klasse	☐ 9
7. klasse	☐ 10
8. klasse	☐ 11
9. klasse	☐ 12
10. klasse	☐ 13
VGS1	☐ 14

ju_led5	Hvilken aldersgruppe tilhører barna som har brukt Jegvet sammen med ansatte ved skolen/barnehagen? (flere svar mulig).
VGS2	☐ 15
VGS3	☐ 16

ju_led6	Hvordan ble Jegvet brukt? Flere svar mulig.
♦ range:*	
Barna gikk gjennom alle temaene for sitt alderstrinn	☐ 1
Barna gikk gjennom temaer for andre alderstrinn enn sitt eget	☐ 2
Ansatte plukket ut deler av Jegvet og gikk gjennom dette sammen med barna	☐ 3
Barna brukte Jegvet som del av faste aktiviteter ved skolen/barnehagen	☐ 4
Barna brukte Jegvet i forbindelse med aktiviteter foretatt av eksterne	☐ 5
♦ exclusive:yes Vet ikke	☐ 6

ju_led7	I hvilken grad opplever du at Jegvet bidrar til følgende hos de barna som har brukt verktøyet?					
♦ filter:\ju_brukt.a=2						
♦ range:*						
	Helt uenig	Uenig	Enig	Helt enig	Vet ikke	
	1	2	3	4	5	
Økt kunnskap hos barn om hva vold og overgrep mot barn er	☐	☐	☐	☐	☐	1
Økt kunnskap hos barn om hva mobbing er	☐	☐	☐	☐	☐	2
Økt kunnskap hos barn om barns rettigheter når det gjelder beskyttelse mot vold og overgrep	☐	☐	☐	☐	☐	3
Hjelper barn å snakke om vold og overgrep	☐	☐	☐	☐	☐	4
Hjelper barn å snakke om andre bekymringsfulle ting de lever med	☐	☐	☐	☐	☐	5
Økt kunnskap hos barn om hvem barn kan henvende seg til dersom de opplever vold eller overgrep	☐	☐	☐	☐	☐	6

ju_led7_1	I hvilken grad opplever du at Jegvet bidrar til følgende?					
♦ range:*						
	Helt uenig	Uenig	Enig	Helt enig	Vet ikke	
	1	2	3	4	5	
At flere barn ved skolen/barnehagen har fortalt om vold eller overgrep	☐	☐	☐	☐	☐	1
At skolen/barnehagen oftere får avklart mistanker uten å melde saken til barnevernet	☐	☐	☐	☐	☐	2
Flere bekymringsmeldinger til barnevernet	☐	☐	☐	☐	☐	3

ID:jv_andre
filter:\stilling.a=1;3

jv_andre1	Har skolen/barnehagen brukt andre undervisningsopplegg enn Jegvet for å gi barn opplæring om vold og overgrep?
♦ range:*	
Ja	☐ 1
Nei	☐ 2
Vet ikke	☐ 3

jv_andre2	Hvilke andre undervisningsopplegg enn Jegvet har skolen/barnehagen brukt de siste 5 år for å gi barn opplæring om vold og overgrep?
♦ filter:jv_andre1.a=1	
Open	

jv_ans1	Hvor ofte er det satt av tid til at du skal bruke Jegvet sammen med barn ved skolen/barnehagen?
♦ range:*	
En gang	☐ 1
Hvert semester	☐ 2
Hvert år	☐ 3
Sjeldnere enn hvert år	☐ 4
Aldri	☐ 5
Vet ikke	☐ 6

jv_ans2	Hvilken aldersgruppe tilhører barna du har brukt Jegvet sammen med? (flere svar mulig).
♦ range:*	
Barnehagen 0-2 år	☐ 1
Barnehagen 3-4 år	☐ 2
Barnehagen 5 år eller mer	☐ 3
1. klasse	☐ 4
2. klasse	☐ 5
3. klasse	☐ 6
4. klasse	☐ 7
5. klasse	☐ 8
6. klasse	☐ 9
7. klasse	☐ 10
8. klasse	☐ 11
9. klasse	☐ 12
10. klasse	☐ 13
VGS1	☐ 14
VGS2	☐ 15
VGS3	☐ 16

jv_ans3	Hvordan ble Jegvet brukt? Flere svar mulig.
♦ range:*	
Barna gikk gjennom alle temaene for sitt alderstrinn	☐ 1
Jeg plukket ut deler av Jegvet og gikk gjennom dette sammen med barna	☐ 2

jv_ans3	Hvordan ble Jegvet brukt? Flere svar mulig.
Barna gikk gjennom temaer for andre alderstrinn enn sitt eget	☐ 3
Barna brukte Jegvet som del av ordinær aktivitet ved skolen/barnehagen	☐ 4
Barna brukte Jegvet i forbindelse med aktiviteter foretatt av eksterne	☐ 5
♦ exclusive: yes Vet ikke	☐ 6

trinn	Hvilket klassetrinn tilhører elevene du jobber med? Flere svar mulig.
♦ filter:\stilling.a=3;4;5;6;7;8 ♦ range:*	
1.-4. klasse	☐ 1
5.-7. klasse	☐ 2
8.-10. klasse	☐ 3
Videregående	☐ 4

ant_bhg	Hvor mange barn går i barnehagen der du jobber?
♦ filter:\stilling.a=1;2 ♦ range:*	
Færre enn 30	☐ 1
30-59	☐ 2
60-89	☐ 3
90-119	☐ 4
120 eller flere	☐ 5

ant_skole	Hvor mange elever går på skolen der du jobber?
♦ filter:\stilling.a=3;4;5;6;7;8 ♦ range:*	
Færre enn 50	☐ 1
50-99	☐ 2
100-199	☐ 3
200-299	☐ 4
300-399	☐ 5
400 eller flere	☐ 6

priv	Er skolen/barnehagen der du jobber offentlig eller privat?
♦ range:*	
Offentlig	☐ 1
Privat	☐ 2
Vet ikke	☐ 3

fylke	I hvilket fylke ligger skolen/barnehagen der du jobber?
♦ range:*	
Agder	☐ 1

fylke	I hvilket fylke ligger skolen/barnehagen der du jobber?
Innlandet	☐ 2
Møre og Romsdal	☐ 3
Nordland	☐ 4
Oslo	☐ 5
Rogaland	☐ 6
Vestfold og Telemark	☐ 7
Troms og Finnmark	☐ 8
Trøndelag	☐ 9
Vestland	☐ 10
Viken	☐ 11
Vil ikke svare	☐ 12

kommune	I hvilken kommune ligger skolen/barnehagen der du jobber?
	☐ Open
Vil ikke svare	☐ 1

alder	Hva er din alder?
♦ range:*	
Mindre enn 30 år	☐ 1
30-39 år	☐ 2
40-49 år	☐ 3
50-59 år	☐ 4
60 år eller mer	☐ 5
Vil ikke svare	☐ 6

kjønn	Hva er ditt kjønn?
♦ range:*	
Kvinne	☐ 1
Mann	☐ 2
Annet	☐ 3
Vil ikke svare	☐ 4

utd	Hva er din høyeste fullførte utdanning?
♦ range:*	
Mindre enn ungdomsskole	☐ 1
Ungdomsskole	☐ 2

utd	Hva er din høyeste fullførte utdanning?
Videregående skole	☐ 3
Fagbrev	☐ 4
Høyere utdanning 1-3 år	☐ 5
Høyere utdanning 4 år eller mer	☐ 6
Vil ikke svare	☐ 7

Information
Ved å klikke "Neste" fullfører du undersøkelsen. Vennligst ikke svar på undersøkelsen flere ganger etter dette. Vi setter stor pris på din deltakelse!

Kompetanse- og brukervurderinger av Jeg Vet og Snakkemedbarn.no

I 2015 startet Bufdir et arbeid med å utvikle to digitale læringsressurser for å forebygge og avdekke vold og overgrep mot barn og unge. Ressursene heter Snakkemedbarn.no og Jeg Vet. Fafo gjennomfører en følgeevaluering av de to ressursene. Evalueringen har så langt resultert i to delrapporter. Dette er delrapport nummer tre. Hovedmålet med denne delrapporten er å undersøke virkninger av Snakkemedbarn.no og Jeg Vet. Datagrunnlaget er en spørreundersøkelse som ble sendt til alle norske barnehager og skoler i november-desember 2021. 1001 personer svarte på spørreundersøkelsen.

Borggata 2B
Postboks 2947 Tøyen
N-0608 Oslo
www.fafo.no

Fafo-rapport 2022:25
ID-nr.:20828